

Ženi **za 8. marec**

Žena, kaj naj bi dal
ti za ta dan?

Ce bil bi slikar,
narisal najlepšo bi podobo,
TO TVOJ JE OBRAZ.

Ko bil bi pesnik,
najlepše bi verze napisal
za TE.

Ker nisem ne pesnik,
nisem slikar,
le droben boš šopek ciklam
dobila v dar.

Naj šopek ta TI pove,
le besedi dve: RAD TE IMAM,
to je vse, kar lahko za TVOJ dan
TI dam.

V. Gerl

Poslovanje Lesne **v letu 1985**

PROIZVODNJA

Blagovna proizvodnja v gozdarstvu je bila v letu 1985 na planirani višini. Temeljne organizacije gozdarstva so oddale 107.418 m³ ali 100%, temeljne organizacije pa 113.601 m³ ali 95% letno planiranih količin oddaje lesa. V letu 1985 je blagovna proizvodnja v gozdarstvu za 1,2% nižja kot v letu 1984. Vse 4 TO družbenega sektorja so plan proizvodnje izvršile s 100%, pri temeljnih organizacijah kooperantov pa je TOK Radlje presešel plan za 5%, medtem ko je najnižje realiziran plan v TOK Slovenj Gradec (88%) in TOK Dragograd (89%).

Dobava lesa na mehanizirana skladišča je dosežena z 98% letnega plana, medtem ko je oddaja iz skladišč presežena za 3% zaradi zmanjšanja zalog na skladišču in manjše porabe za predelavo (88%).

Vlaganja v obnovo, nego in varstvo gozdov niso dosegle letnih predvidevanj ne po površinah — 90% izpolnitev plana, ne po opravljenih dneh — 91%.

Planirana obnova ni dosežena zaradi propadanja gozdov v okolici Žerjava in sušnega jesenskega obdobja, ko ni bilo primerno za sajenje.

Za varstvo gozdov smo porabili le 72% načrtovanih dni. V letu 1985 nismo beležili gozdnih požarov, prav tako pa je bila pomlad neugodna za razvoj lubadarja. V letu 1985 smo ocenili poškodbe gozdov zaradi industrijskih plinov. Poškodovanih je 36.000 ha gozdov na našem celotnem območju, obolenost pa se močno širi.

Proizvodnja v lesarski dejavnosti je bila za 3% pod planirano in je za 1% pod doseženo v letu 1984. V letu 1985 ugotavljamo enak delež primarne predelave (Žage in TIP) v skupni proizvodnji kot v letu 1984 (42%). Žage in TIP so plan presegle za 4%, medtem ko so TOZD finalne predelave zaradi tržnih razmer in nekaterih težav v proizvodnji proizvedle le 92% načrtovane proizvodnje in dosegle za 3% nižjo proizvodnjo od leta 1984.

V TIP Otiški vrh je bila dosežena proizvodnja za 4% nad planom in 2% nad letom 1984.

TP Pameče je plan proizvodnje zaradi prodajne problematike in kopičenja zalog gotovih izdelkov dosegla le z 90%, v primerjavi z letom 1984 pa je proizvedla za 8% manj.

V TP Prevalje je količinski plan proizvodnje dosežen z 98%, proizvodnja pa je 5% nižja od leta 1984. Tudi v TP Prevaljah so vzroki zaostajanja proizvodnje zmanjšane možnosti plasmaja naših izdelkov.

Tudi v TSP Radlje planirana proizvodnja po sanaciji ni dosežena (—8%), istočasno pa je v tej temeljni organizaciji proizvedeno za 3% več kot v letu 1984.

Prav tako plan proizvodnje ni dosežen v Novi opremi, proizvodnja je dosežena z 89% proti sanacijskemu planu in je istočasno 2% nižja kot v letu 1984.

Nižje doseženi plani proizvodnje in manjši obseg proizvodnje kot v letu 1984 ob istem številu zaposlenih, pomenijo zmanjšanje produktivnosti proti letu 1984 za 1,3% in proti planu za 3%.

PRODAJA

Celotni prihodek je presešel letni plan za 6% in je za 60% večji od leta 1984. Vrednostno so podatki zaradi inflacije težko primerljivi. Količinsko pa prodaja ni sledila proizvodnji, zato so se pri nekaterih izdelkih zaloge bistveno povečale.

Proizvod	Stanje zalog		Indeks povečanja
	1. 1. 85	31. 12. 85	
1. Furnirani podboji	29.224	52.035	178
2. Furnirana vratna krila	26.810	44.870	167
3. Izolir okna	11.438	17.085	150

V primerjavi z letom 1984 se je struktura prodaje izboljšala v prid izvoza od 7,29 % v letu 1984 na 7,95 %, vendar planska struktura kljub temu ni dosežena, saj bi moral delež izvoza v CP znašati 8,76 %. Izvoz v S je dosežen komaj s 75 % letnega plana, večji delež v strukturi celotnega prihodka pa je dosežen kot posledica hitrejše rasti dinarske protivrednosti izvoza od skupne rasti celotnega prihodka.

POSLOVNI STROŠKI

Poslovni stroški z obrestmi za obratna sredstva predstavljajo v strukturi celotnega prihodka 78,06 %, kar je več od planirane strukture za 1 % in manj od leta 1984 za 0,6 %. Planirane ekonomičnosti nismo dosegli, saj se je delež poslovnih stroškov in amortizacije v strukturi delitve CP povečal tako proti planu kot proti letu 1984.

Po vrstah poslovnih stroškov ugotavljamo padec deleža direktnih materialnih stroškov v celotnem prihodu od planiranih 64 % na 61,5 % in porast deleža splošnih stroškov od 5,6 % na 6,5 %. Amortizacija je v deležu ostala enaka kot smo jo planirali (5,7 %), vendar pa je njen delež proti letu 1984 porasel od 3,5 % na 5,7 %.

Negativno je na ekonomičnost vplival tudi porast deleža obresti od obratnih sredstev, ki je bil planiran s 5,3 % od celotnega prihodka, dosežen s 6,6 %, v letu 1984 pa je znašal 5,1 %. Tako je v bistvu padec ekonomičnosti proti letu 1984 predvsem posledica višje obračunane minimalne amortizacije, kar je pozitivno vplivalo na reprodukcijsko sposobnost.

DOHODEK

Ustvarjen dohodek je dosežen z indeksom 101 % na plan in 147 % na leto 1984. Ker smo v treh temeljnih organizacijah poslovali z izgubo, smo razporedili več dohodka kot smo ga ustvarili (razlika je v izgubi). V letu 1984 je delež dohodka v CP predstavljal 17,7 %, korigiran plan po sanacijskih programih je ta delež znižal na 17,1 %, dejansko pa smo dosegli 16,3 % delež dohodka v celotnem prihodu. Poslovanje z izgubo, ki je večja od predvidene v predsanacijskih programih, je bistveno menjalo strukturo razporeditve dohodka tako proti planu, še bolj pa proti letu 1984. Zaradi nižjega obsega dohodka so v strukturi najbolj porasli osebni dohodki in sklad skupne porabe, akumulacija je v temeljnih organizacijah, ki so poslovale pozitivno sicer presežena, vendar so na drugi strani bistveno večje izgube. V letu 1984 smo namenili za akumulacijo 257.530 tisoč din ali 9,9 % dohodka, v letu 1985 pa je izguba višja od akumulacije za 119.126 tisoč din.

FINANCIRANJE OSNOVNIH IN OBRATNIH SREDSTEV TER LIKVIDNOST

Financiranje investicij je potekalo skladno z ustvarjenimi viri investicij. V letu 1985 smo ustvarili in pridobili 1.691 milijonov investicijskih sredstev, kar je za 70 % več kot v letu 1984 in nekoliko nižje od plana. V strukturi virov predstavljajo lastna sredstva TOZD 70 % v okviru DO smo združevali 12,5 % sredstev, korišćeni krediti za naložbe pa predstavljajo 16 %.

Iz strukture porabe sredstev ugotavljamo, da smo investicijska sredstva z 61 % porabili za naložbe v osnovna sredstva, 17 % za odplačilo kreditov, 7 % za obratna sredstva, 14 % za združevanje v DO in izven in 1 % za ostalo.

V letu 1985 smo vložili v osnovna sredstva 958 milijonov din ali 112 % več kot v letu 1984.

Večje naložbe	mio din
— gozdne ceste in vlake	135
— transportna in gradbena mehanizacija	108
— CLS — debela linija	20
— telefonski priključki	18
— rekonstrukcija TIP Otiški vrh	236
— rekonstrukcija proizvodnje vratnih kril	187
— Nova oprema — nakup zemljišča	35
— naložbe v žagah	18

Dinamika investicijskih vlaganj je skozi vse leto zaostajala za ustvarjenimi viri in tako pozitivno vplivala na likvidnost za ca. 100 milijonov.

Gibanje zalog in terjatev, ki vežejo denarna sredstva, so bila v letu 1985 vse prej kot ugodna. Že pri podatku o pro-

daji smo ugotavljali, da so se zaloge gotovih izdelkov pri nekaterih vrstah naših proizvodov količinsko bistveno povečale, na vezavo v sredstvih pa ima seveda vpliv tudi gibanje cen. Tako lahko ugotovimo, da so zaloge proti koncu leta 1984 vrednostno porasle za 119 %, v povprečju pa za 37 %. Povečanje zalog smo delno zaradi sistemskih sprememb (revalorizacija zalog) pokrivali s formiranjem lastnega poslovnega sklada, ki je v strukturi virov obratnih sredstev porastel od 9 % na 18 %, tako da v skupnem koncu leta 1985 znaša pokritost zalog s trajnimi viri 40 %. Za investicijsko sposobnost in sposobnost najemanja kreditov za naložbe v osnovna sredstva pa bi zaloge morale 100 % pokrivati s trajnimi viri. Povečanje zalog kot posledica revalorizacije v višini 1.735 milijonov din smo krili s lastnim poslovnim skladom le v višini 941 milijonov din, razliko pa z najemanjem kratkoročnih kreditov. Pri le-teh smo zaradi manjšega izvoza dosegli tudi slabšo strukturo od predvidene in slabšo od leta 1984 (le 8 % namenskih kratkoročnih kreditov za izvoz od vseh virov — v letu 1984 — 10 %).

Slabi poslovni rezultati v letu 1985 v nekaterih TOZD lesarske dejavnosti nam niso dovoljevali doslednega upoštevanja možnosti revalorizacije zalog. Zato smo pri finalnih TOZD povečali prihodek za del plačanih obresti za obratna sredstva in tako izboljšali bilanco uspeha za leto 1985. Zavedati se moramo teže tega ukrepa, ki v bistvu poslabšuje osnove poslovanja za leto 1986 in v plane vgraditi vse ukrepe, da postopoma dejansko saniramo kritične TOZD. Drugače tudi ni možno pričakovati uspešne konkurenčnosti nekaterih naših finalno-predelovalnih TOZD s TOZD sorodne dejavnosti v SRS (delež obresti od kreditov za ObS v naši DO bistveno bolj bremeni ustvarjen celotni prihodek oz. vsak prodan izdelek). V primerjavi s panogo moramo bistveno izboljšati tudi rentabilnost poslovanja, to je dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi. Nizek dohodek z visoko vrednostjo povprečno uporabljenih poslovnih sredstev nas v podskupini dejavnosti uvršča med slabša podjetja. Proti letu 1984 smo rentabilnost še poslabšali, kar kaže tudi podatek, da smo koeficient obračanja obratnih sredstev zmanjšali in povečali vezavo sredstev od 68 na 81 dni.

IZVOZ — UVOZ

V letu 1985 smo izboljšali razmerje med izvozom in porabo deviz nasproti letu 1984 od 1,76 na 2,05, planskega razmerja pa zaradi nižjega izvoza nismo dosegli. Izvoz je realiziran s 75 % plana, s tem da smo izboljšali strukturo izvoza v korist izdelkov višje stopnje predelave in tistih z boljšim dohodkovnim učinkom.

ČISTI DOHODEK

Kar 95 % ustvarjenega čistega dohodka smo namenili za osebne dohodke, preostali del pa v celoti v sklad skupne porabe. Akumulacijo v DO, če gledamo kompenziran rezultat, nismo ustvarili. Temeljne organizacije, ki so poslovale pozitivno, so ustvarile 314 milijonov, na drugi strani pa smo razporedili za 433 milijonov več dohodka kot smo ga ustvarili in tako poslovali v treh temeljnih organizacijah z izgubo v višini 433 milijonov din.

Osebni dohodek na delavca je bil v letu 1985 48.527.— din in je bil za 77 % večji od leta 1984 in za 10 % višji od planiranih. Ponovno smo zaradi težav v poslovanju zaostajali za poprečjem gospodarstva Slovenije, ki je v letu 1985 povečalo OD za 97,3 % in glede na stopnjo inflacije so OD v LESNI v letu 1985 tudi realno nazadovali.

Kljub objektivno težki gospodarski situaciji, s poslovanjem v letu 1985 nismo zadovoljni. Zmanjševanje obsega proizvodnje in kopičenje zalog sta temeljito ogrozila poslovanje. Vsako zmanjševanje proizvodnje in s tem obsega prihodka, na dolgi rok ne more dati pozitivnih učinkov. Le večja produktivnost dela, polna izkorišćenost kapacitet s tržno zanimivimi programi, bodo povečali našo konkurenčnost na daljši rok in dali osnove za dolgoročno sanacijo. Pri oblikovanju programov moramo izhajati iz obstoječe tehnologije, izoblikovanih kadrov in že utečenih prodajnih in nabavnih poti.

Imamo vse pogoje, da smo v obstoječih programih s tehnološko-tržnim prilagajanjem uspešni. Težiti moramo tudi za delnim prestrukturiranjem proizvodnje, ki naj ne bo usmerjena v enostavno posnemanje programov pohištvene industrije, ampak v programe, ki imajo več vložene znanja, kot npr. prodaja tehnologij, vključitev v slovenski program proizvodnje lesno-predelovalnih strojev, v tržnem smislu pa večji delež direktnega nastopa na trgu s kompleksnim proizvodnim programom.

JEDRSKO ODLAGALIŠČE

Novica o možni lokaciji za izgradnjo jedrskega skladišča na območju občine Slovenj Gradec je kot strela odjeknila med prebivalstvom Slovenj Gradca ter v bližnji in daljni okolici. Ni naključje, da je ta novica še posebej zbudila delavce Lesne, saj je ena od naših glavnih dejavnosti — gozdarstvo — tesno vezana na ekološke spremembe v našem življenjskem prostoru. Naši gozdarji se predvsem v zadnjih letih srečujejo s katastrofalnimi posledicami uničevanja gozdov, ki jih povzročajo imisije škodljivih plinov iz šoštanske elektrarne in rudnika Mežica.

Izgradnja jedrskega odlagališča na našem območju pa predstavlja strah še pred eno katastrofo, ki bi prizadela ljudi in živalski svet. Take grožnje smo se zavedli, ko se je v javnosti pojavila prva številka glasila Koroško zdravstvo. Prvo stran, ki že v naslovu opozarja na nevarnosti in poziva na proteste, smo objavili v prejšnji številki VIHARNIKA. To pa je bil tudi povod za protestno sejo izvršnega odbora konference sindikata Lesne, ki je bila v začetku meseca februarja.

Kljub aktualni temi se je poleg izvršnega odbora konference sindikata udeležilo protestne seje le nekaj predsednikov OOS. Vabilu pa se nista odzvala niti predstavnik občinskega niti medobčinskega sindikalnega sveta. Tudi to je znak, kako smo ekološko še neosveščeni, nevedni in preveč tolerantni do onesnaževalcev našega okolja. Vabilu pa se je odzval dr. Bogomir Celcer, ki je v uvodu povedal, kakšne nevarnosti lahko pričakujemo, če bi skladišče zgradili na našem območju in kakšne posledice bi doletele naše bodoče rodove. V nobenem kraju, tako pri nas kot v svetu, ljudje ne sprejemajo s simpatijami takih od-

ločitev. Trditve, da nizko in srednje radioaktivni odpadki niso nevarni, so zavajajoče. Po vsem svetu, pa tudi pri nas, skrivajo incidente o jedrskem žarčenju. Navedel je število, koliko takšnih incidentov so imeli v treh letih v ZDA (ca 3200). Vprašljiva je varnost pri prevozu radioaktivnih snovi, nadzor nad vrsto odpadkov, ki bi jih dovažali v skladišče, bi bil nemogoč. Opisal je grozljive posledice na človeškem telesu, ki jih povzroča jedrsko žarčenje, od sprememb na tkivu in genetske spremembe, ki jih povzročajo že manjše doze žarčenja.

Govoril je tudi o ekonomičnosti jedrskih elektrarn, ki je majhna (izkoristek takšnih jedrskih elektrarn kot je Krško, je le 30 do 40 %).

K vsemu temu, kar je že napisal v Koroškem zdravstvu je še dodal: »Ekološkemu zločinu, ki se tukaj pripravlja, se moramo upreti predvsem zaradi generacij, ki prihajajo za nami. Da se bomo otresli te vseljudske more, moramo zahtevati referendum, saj smo toliko demokratična družba, da bomo o takih stvareh sami odločali«.

Razpravo je nadaljeval Hubert Dolinšek, član poslovnega odbora Lesne za gozdarstvo in opozoril na propadanje gozdov na našem območju zaradi produktov industrije in polhplenega izkoriščanja gozdov v nekaterih predelih sveta.

Vida Vrhnjak iz TOZD gozdarstvo Slovenj Gradec je opomnila prisotne na podobno manifestacijo, ki je bila pred približno enim letom na temo umiranje gozdov. Dejala je, da sta oba problema zelo sorodna in sta le posledica naše nenasitne energetske požrešnosti. Sprašuje, kaj smo v zadnjem letu ukrenili, ali so gozdarji, ki gospodarijo z največjim obnovljivim virom energije, dali vzpodbuden

vzglede okolici. Nadaljevala je: »Ko je svetovna energetska kriza že segala proti vrhu kulminacije okrog leta 1976, smo v Slovenj Gradcu s ponosom ugotavljali, da smo dobili zadnje soglasje za izgradnjo komunalne in občinske toplotarne na tekoča goriva! In ko bomo spomladi ponovno beležili porjava gozdna področja, bodo vzporedno načrtovali v toplotni na Štibuhi nov mini Šoštanj na trda goriva in to v naši, klimatsko izredno intenzivni dolini.

Morda nas bo spametovala Uredba o urejanju posameznih razmerij iz zakona o gozdovih, ki nam daje časa le do 15. maja 1987, ko bo treba nekaj ukreniti tudi na žagi v Mislinji. Zato predlagam, da bi bila čista energija iz briketiranih lesnih ostankov in lubja iz vsega področja Lesne največji protest in konkretna akcija proti izgradnji novih jedrskih elektrarn in njihovih smetišč.«

Izvršni odbor je soglasno sprejel zaključke in sklepe protestne seje:

— Odločno nasprotujemo kakršnekoli, tudi kabinetnemu razpravljanju o izgradnji jedrskega skladišča v naši krajini, še posebej odločno nasprotujemo načrtovanju izgradnje in izdelave projektov za jedrsko skladišče.

Sodimo, da je treba v razpravo vključiti širšo javnost in zato zahtevamo, da nadaljne aktivnosti proti načrtovanju skladišča jedrskih odpadkov v naši krajini organizirajo in vodijo družbenopolitične organizacije koroških občin.

Na seji je bilo izoblikovano tudi protestno pismo proti načrtovanju jedrskega odlagališča in odposlano odgovornim institucijam DPS Slovenije in občin ter odgovornim družbenopolitičnim organizacijam v regiji z namenom, da v interesu prebivalstva vodijo nadaljnje akcije za preprečitev gradnje jedrskega odlagališča.

Ida Robnik

Protestno pismo:

Svet med Pohorjem in Peco! To je Koroška. Zelenje povsod; lesovi odevajo brege; sredi njih številne kmetije. Rasteta les in rž pod same vrhove. To je dediščina naših prednikov, blagoslov tudi za današnji rod. Skromen, a dovolj bogat, da veže ljudi na to zemljo, dovolj bogat, da je rasel tu klen in zdrav rod.

Iz njega smo črpali moč in ustvarjalnost. Prerili smo nedrja Pece, v doline postavili številne stroje, posvečali vso skrb gozdom ter blaginji za delavca v dolinah, za kmeta, za gosta. Vanje smo vlagali vso svojo zavest, svoje znanje in jim vračali velik del pridobljenih dobrin.

Naša osnovna hrana sta zrak in voda. Naš kruh je železo, naš kruh je les, naš kruh je ruda in klas.

Tako je bilo včeraj, tako je danes in lahko ostane tudi jutri, če bomo spoštovali naše naravno okolje.

Bojimo se, da se te želje utopijo v oblakih strupenega plina, ki je že razgrnil plašč od Pece do Pohorja. Segi v sveže zorane brazde, v krošnje in korenine smrek, v naše domove.

Še je čas, da popravimo prve grehe in preprečimo nove, ki nam pretijo z »jedrskim smetiščem«. **KAKOROLI ŽE — NAČRTOVANEGA EKOCIDA NE MOREMO IN NE SMEMO DOVOLITI!** Dovolj in preveč smo že obremenjeni s sedanji težavami, da bi lahko ravnodušno sprejeli še eno, veliko dolgoročnojšo in usodnejšo. Usodnejšo za življenje in zdravje sedanje in mnogih bodočih generacij.

V tej odločitvi se delavci LESNE pridružujemo protestu ostalih občanov Koroške in sosednjih krajin.

Tak je bil njen Silvestrov večer

Ob robu gozdiča stoji hišica. Dvoje malih oken sveti v temno noč, kot bi svetili dve kresnički. V sobi za veliko hrastovo mizo sedi ženička. Kdaj pa kdaj si popravi očala, ki so ji zdrsnila na nos ter prebira časopis. Z velikimi črkami je te dni zapisano, kako se vračajo za praznike zdomci, ki jih je zvabila tujina. Tudi ona čaka svojega sina. Želi si, da bi vsaj ta večir bil z njo. Z njo drobil pogačo, v kateri se tu in tam skriva rozina. Spekla je črn kruh, ki tako lepo diši. Diši po domačem.

Nemirno pogleduje proti vratom. Venomer se ji zdi, da sliši korake. Stopi na prag, a se zopet vrne v izbo. Nič. Le muca na peči »prede«, kot bi hotela pregnati ta mučni mol. Kavalci na stari uri se tako hitro pomikajo naprej. Kmalu bodo udarili 12 krat. Naznanili bodo NOVO LETO, leto samote in žalosti. Oči, ki se kop-

ljejo v solzah, strmijo v neznano. Misli hitijo v daljno KANADO, kjer živi njen sin. Le kako je mogoče, da ga ni. Saj ji je vendar pisal, da pride. Kako je mogel pozabiti na mater. Stiskal bo roke tujcem, ki so mrzle kot železo. Beseda SREČNO izgovorjena v tujem jeziku je tako hladna in ne pomeni nič.

Z drobnimi rokami si podpira lica. Če bi ta hip pogledal na mizo umetnik — slikar, bi lahko narisal najlepše domače TIHOŽITJE, ki ga je kdaj videl — pogača, črn kruh, jabolka, orehi pa stara »grča«, v kateri je sladek »mošt«.

Na oči ji kradoma lega spanec. Le v sanjah bosta skupaj. A v resnici ju loči toliko meja, toliko tujih ljudi.

Sivo NOVOLETNO jutro pa bo zopet pokazalo kruto resnico, da je mati sama.

V. Gerl

Bile so le sanje

S smehljajem se je prebudila. Ura na steni jih je odbila pet. »Oh, saj se lahko malo zadremam, ne mudi se mi še vstati.« Možno na sosednji postelji je enakomerno dihal. »Kaj se mi je že sanjalo?«, se je vprašala. V sanjah je videla vse svoje otroke, ki so stali okrog nje in se prerivali, kateri bo stal bliže nje, jo božali in se ji smehljali. Počutila se je srečno. Ko pa se je zavedla svoje resničnosti, ji je spet postalo tesno pri srcu kot vsak dan. Razjedala sta jo skrb in samota ter bolezen. Šest otrok je rodila, sedaj pa sta na tej stari kmetiji ostala sama z možem. Vsako leto se slabše počutita in nista več kos temu gruntu. Koliko travnikov je že zaraslo grmovje. Nobeden od otrok se ne more vrniti domov. Kako bo, ko bo popolnoma onemogla. Ko pozimi pada gost sneg, jo postaja strah, kako priti v dolino, ali če se pripeti kakšna nesreča. Ko je odhajala prva hči Tinca od doma, ji je bilo hudo, vendar se je tolažila, da pride na njeno mesto mlajša, ki jo bo nadomestila. A kakor so otroci odraščali, tako so tudi odhajali od doma v svet. Doma jima je ostal le še najmlajši.

Zelo se je bala, da bi nekega dne odšel še ta. Kar pomisliti ni smela nato. Toda bolj ko je sin odraščal,

bolj je tudi njega vleklo v svet. Mikale so ga moderne obleke, mestna dekleta in družba. Hlepel je po denarju, ki ga doma nikoli ni bilo ostalo še za njegove želje, kajti vedno je bilo treba obnavljati to ali ono. Tudi traktor in avto si je želel, vendar so bile zanj to le sanje. Oče je bil preveč vezan na vole in star način gospodarjenja. Zato sta se večkrat sporekla. V takem primeru mu je postalo še bolj neznosno ostati doma. Ko je njegov prijatelj odšel na službenje vojaškega roka, je njegovo prazno mesto zasedel on. Materi se je trgalo srce, ko je odhajal. Smilila se mu je, zato jo je tolažil rekoč: »Saj ostanem doma, le toliko grem delat, da si kaj nakupim. Le osem ur me ne bo doma. Bomo pa živino zmanjšali, pa bo. Tudi denarja bo več pri hiši.« Sčasoma se je pomirila. Ko sta z možem ostala sama doma, je bilo vse tako puščobno, tiho. Na polju se je motila z delom, le ko je kuhala kosilo jo je večkrat tako stiskalo v prsih in jo dušilo.

Ob večjem delu so prihajali tudi otroci pomagat. Tudi vnuki so čebeljali okrog njiju. Takrat je bilo spet veselo. S časom pa si je še najmlajši uredil stanovanje in jo vedno bolj zapuščal. Lepše mu je bilo v mestu. Vsak ima svoje življenje. Včasih je bilo tako, a zdaj je drugače. Čudil

Zakaj te ni mama?

Noč. Noč pred 8. marcem. Sama je. Ne more spati. Oči upira v strop, ki je kot vse drugo v sobi zlit v temo. Tema je tudi v njej. Žge in duši jo. Solze ji močijo blazino. »Kje si, mama? Zakaj te ni?«, doni v njenem srcu. Kako rada bi, da bi tudi nocoj sedla na njeno posteljo, jo poljubila, ji zaželela uspeha v šoli, jo bodrila in se pogovarjala z njo. A ona je ne sliši. Ni je več, nikoli več je ne bo. Ostali so le še spomini, sledovi nje, ki je ne bo nikoli pozabila. V vsaki stvari je delček nje. Ostala sta ji še samo dva albuma slik. Ne vzdrži več. Prižge luč in odpre predal. Njena slika. Ne bi je potrebovala. Če bi bila slikar, bi jo naslikala. Te njene oči. Temne oči, ki ji sledijo, kakorkoli obrne sliko. Ne verjame, ne more in ne more. Nikoli več ne bo spletala njene lase. Ni mogoče, da nikoli več ne bo slišala njenega smeha.

Vsako leto ji je na jutrišnji dan podarila šopek njenih najljubših rož. A kaj ji bo dala letos? Nič. Ogledovala si bo njene slike, gol spomin na nekoga, ki ga je imela rada, najraje. Le kdaj bo vse to prebolela? Nekoč, morda. Ali nikoli? Jo bo res vedno žgala bolečina? V mislih jo ima takšno, kakršna je — je bila. V dolgih nočeh se zbuja, ker se ji zdi, da sliši njene mehke, lahkotne korake, ki se bližajo sobi. »Ne, ni je več! Sprijazni se s tem!«, si dopoveduje. A ona se ne bo sprijaznila. V njej živi in v njej bo živela. Ona, samo njena...

Mira JEROMEL

se je, da moreta starša biti tako navezana le na to zemljo in strmino. S skrbjo je opazoval starša, kako jima pešajo moči in se jima nabirajo gube na obrazu. Bolelo ga je, ko je opazoval materine žalostne oči, kadar je odhajal, vendar...

Iz razmišljanja in dremavice jo je predramila ura, ki je udarila že šest. Vstala je in zakurila, čakalo jo je vsakdanje opravilo. Med opravili po hiši se je spomnila, da je že 8. marec. Morda se bo kateri od otrok oglasil pri njej. O, seveda bodo prišli! Treba bo dati kaj boljšega v lonec. Saj jo imajo otroci radi, le življenje so si ustvarili drugje. Ko ne bo več zmogla, bova pač posestvo prodala in za ta denar živela do smrti. Otrokom vsaj ne bo treba na stara leta tu trpeti. Saj jim privoščim lepše življenje. Saj materino srce vedno želi otrokom vso srečo.

M. LENART

Šepasta Meta

Ko je zunaj razsajala močna snežna burja, mi je spomin ušel daleč nazaj v otroška leta. Ob podobnem vremenu mi je babica pripovedovala o usodi šepaste Mete. Že kot otrok ji je neka bolezen močno skrivila eno nogo in ji ta čas nihče ni znal pomagati, in tako je Meta vse življenje šepala (včasih so rekli »krumpasta Meta«) in se je pri hoji zibala. Zlobneži so jo celo oponašali pri hoji, a Meta se zato ni zmenila.

Kot vsi oferski otroci si je tudi Meta zgodaj začela služiti svoj kruh, najprej kot varuška, potem pa kot dekla pri kmetih. Bila je pridna in marljiva pri vsakem delu, tudi na polju. V deklški dobi jo je v ljubezni zapeljal domači hlapec, a ko je zvedel, da bo Meta zibala, jo je zapustil in odšel drugam služiti.

V zgodnjem poletju je rodila krepkega sina, a ji je bil čas porodnih dni in nege otroka zelo skopo odmerjen. Kaj brž je morala prijeti za vsako delo in skrbeti za otroka, kakor je vedela in znala, na tihem pa si je želela najti kakšno kamro, kjer bi se osamosvojila. Ta želja se ji je čez nekaj let izpolnila, a vendar pod pogojem, da da svojega Marka služiti za pastirja. Res, da ta koliba ni bila kaj prida, a bila je le sama za sebe, vsaj tako je menila. Poleti je pridno hodila v dnine in se je sezonsko pomikala za delom, sploh pa ji je šla žetev dobro od rok. Tako je v zgodnjem poletju začela žeti v dolini ob Dravi in se pomikala za delom pod vrh, do koder so segale kmetije, saj so jo kmetje radi najemali. Za plačilo pa še takrat pred sto leti niso

kaj dosti izplačevali v denarju, ampak bolj v pridelkih. In tako si je Meta prislužila kak škronicelj moke ali hlebce kruha, drugje zopet zaseko ali meso za zimski čas in se je kar za silo preživljala leto za letom, čeprav si je morala vsako jesen temeljito zamašiti z mahom vse luknje svoje zmajane kolibe. Pa tudi njen Marko je ostal za kak dan pozimi pri njej.

Metina leta so se bližala šestemu križu, ko ji je nekako pred pustom začela pohajati zaloga živil. Spomnila se je, da ima pri kmetih pod vrhom še prislužene dobrote. V mrzlem zimskem jutru se je odpravila na pot in sneg je začel rahlo naletavati, a to je ni motilo, ni se počutila tako slabo, čeprav jo je skrivljena noga večkrat bolela. Nekaj časa je bila pot bolj položna, potem pa se je začela strmo dvigati v hribe. Spotoma je še kje poklepetala s kakšno znanko. Snežiti pa je začelo vedno močnejše in sneženju se je pridružil še veter. Vsa upehana je prišla opoldne k Branjeku, kjer so jo povabili v hišo, da se ogreje in pove kaj novic. Po stari navadi so jo spravili tudi k skupnemu kosilu. Zunaj je začelo vedno močnejše snežiti in tudi burja se je stopnjevala. Prigovarjali so ji, naj ostane pri njih in pot nadaljuje drugi dan, ko bo bolj mirno vreme, a Meta o tem ni hotela nič slišati. Menila je, da snega še ni toliko, da bi obtičala in bo do noči že prišla do Podrčnika, kamor je bila namenjena. Kljub ugovoru je Meta znova zabredla v sneg. Više v planini ga je bilo vedno več. In tudi veter je še bolj podivjal. Ko je prišla pod Kohov rob, je zašla v poševno strugo potoka, ob katerem je raslo grmovje in s

smrek se je v velikih količinah usipaval sneg. Moči so ji začele pojemati. Ni mogla niti naprej in ne nazaj. V obupu je začela klicati na pomoč. Ta klic so sicer slišali Branjekovi, a so mislili, da Kohovi napajajo živino dol na rob, ker jim je doma ob podobnem vremenu večkrat vzelo vodo in takrat so se večkrat slišali kriki.

Na to, da bi Meta klicala, ni nihče pomislil. In tudi pogrešali je niso ljudje. Le nekaj malega je sin v bližnji okolici spraševal po njej.

Prišla je pomlad in kmetje so začeli orati polja. Tudi Kohovi so orali doli blizu roba. Ko so z volmi malo počivali, se jim je pogled uprl dol pod rob in videti je bilo, kot bi ena ženska pila vodo iz struge. Ker se ni premaknila, so Kohovi začeli žvižgati, a ženska se še vedno ni ganila iz struge. Tedaj gresta dva dol pogledat, kdo je, a sta že po skrivljeni nogi spoznala, da je šepava Meta.

Kohovi so najdenje mrtve ženske sporočili Branjekovim in tudi na žandarmarijo. Takoj so dobili ukaz, naj žensko spravijo na bolj dostopen kraj, kjer jo bo pregledala komisija, ki je prispela šele čez dva dni in tudi sin Marko je prišel zraven, pa ni kazal kakšne posebne žalosti.

Obdukcijo so naredili kar na Branjekovih tratih in babica je menda slišala, kako so s posebno žago rezali pokojnici glavo. Kmalu za tem so pripeljali še krsto in le nekaj parov ljudi je pridno in delovno Meto spremljalo k zadnjemu počitku.

»Taka je usoda tistih, ki ob vsakem vremenu rinejo naprej,« me je še posvarila babica.

Ludvik MORI

Splošno o vojaški sili v svetu

U V O D

Na podlagi usmeritev RSLO bomo tudi v letošnjem letu predstavili vsem zaposlenim naslednje teme s področja SLO in DS:

1. splošno o vojaški sili v svetu
 2. priprava TOZD za življenje, delo in boj v vojni
 3. kako se bomo branili pred agresorjem
 4. organiziranje in izvajanje vseh oblik PD obrambe
 5. psihološko propagandni pritisk v izvajanju specialne vojne
 6. izvajanje RBK dekontaminacije
- Teme se bodo medsebojno povezovale ter bodo objavljene v nadaljevanjih v internem glasilu. Priporočamo tudi prebiranje revije »NAŠA OBRAMBA«, ki prinaša zanimive sestavke iz različnih področij SLO in DS, hkrati pa opozarjamo tudi na oddaje o družbeni samozaščiti, ki jih prikazuje tedensko RTV Ljubljana — redakcija izobraževalnega programa.

V današnjem svetu porabijo letno za oboroževanje prek 900 milijard dolarjev. Iz podatka je razvidno, da celotna pomoč državam v razvoju znaša samo okoli 30 milijard dolarjev letno. Razmerje je torej 1 : 30 med mednarodno ekonomsko pomočjo in oboroževalno tekmo. Očitno je, da je vojaški dejavnik zelo pomemben v mednarodnem dogajanju.

Za uspešno konferenco o evropski varnosti in sodelovanju, ki je bila leta 1975 v Helsinkih, je bil nedvomno dosežen pomemben napredek v Evropi. Toda ob tej ugotovitvi ne smemo niti za trenutek prezreti podatka, da od celotne vsote 900 milijard dolarjev, kolikor v svetu letno porabijo za oboroževanje, odpade kar 80 % na države, ki so v prostoru, ki ga zajema pojem evropske varnosti in sodelovanja — vse evropske države, Sovjetska zveza, ZDA in Kanada. To pomeni, da je prav na tem prostoru največja koncentracija oborožene sile, zlasti še najmoderneje in najbolj uničevalne vojaške sile. V tem je vsebovana tudi stalna grožnja evropskemu in svetovnemu miru.

Podatki o oboroženih silah Atlantskega in Varšavskega pakta so pristranski, ker zaradi potreb pridobivanja svoje javnosti za še večja sredstva za oboroževanje, namenoma

povečujejo število sovjetskih oboroženih sil in količino sovjetskega orožja, oziroma obratno.

Nekaj podatkov iz zahodnih virov o oborožitvi obeh paketov:

vrsta orožja	ZDA	SZ	VB	Francija
medcelinske balistične rakete	1054	1398	—	—
balistične rakete srednjega dometa	—	710	—	18
podmornice z balističnimi raketami	41	64	4	5
bombniki z velikim radijem (strateški bombniki)	348	156	—	—
bombniki srednjega radija	66	693	48	37

To je seveda samo ena različica zahodnih podatkov o strateškem orožju, ki je obravnavana predvsem z vidika odnosov Vzhod—Zahod na evropskem prostoru. Svetovni arzenal strateškega orožja je večji. K njemu moramo prišteti zlasti strateško oborožitev Kitajske.

Pri obravnavanju vojaškostrateških odnosov je Zahod vedno izhajal iz trditve, da ima Sovjetska zveza premoč v klasični oborožitvi in številu oboroženih sil, ZDA pa premoč v modernem orožju. V letih takoj po drugi svetovni vojni so ZDA imele monopol nad proizvodnjo atomske bombe, ki so ga skušale čimbolj izkoristiti. Toda ta monopol je trajal razmeroma kratko, ker je Sovjetska zveza že leta 1949 opravila jedrsko eksplozijo svoje prve atomske bombe. Nato so ZDA imele monopol nad vodikovo bombo in so predpostavljale, da ga bodo dolgo časa zadržale. Predpostavka se je pokazala kot nestvarna, kajti l. 1953 je Sovjetska zveza proizvedla tudi svojo prvo vodikovo bombo. V nadaljnjem razvoju so ZDA imele določeno prednost v jedrsko-raketnem orožju, toda Sovjetska zveza jih je postopoma dohajala na tem področju. Tako se je povečevala spirala oboroževalne tekme, z njo vred pa so rasli stroški. Kako zelo draga so moderna vojna sredstva, govori npr. podatek, da sodobno opremljen tank stane približno 3 milijone dolarjev, lovec — reaktivni letalnik približno 20 milijonov dolarjev.

Ameriška strategija se je leta in leta ukvarjala z vprašanjem, kako v Evropi učinkovito odgovoriti na tako imenovano premoč Sovjetske zveze v tankovskih divizijah. Tako je prišlo do iznajdbe nevtronske bombe. Njena osnovna lastnost je v tem, da ne uničuje materiala, ubija pa ljudi. Konkretno je nevtronska bomba zamišljena kot sredstvo, ki ubija posadke tankov. Eksplozija na višini 1000 metrov nad Zemljo in v določenem področju uniči vsako življenje. Njena druga lastnost je, da ima zelo močno žarčenje v trenutku eksplozije, ne povzroča pa poznejšega žarčenja. Torej nekaj ur po uničevalni eksploziji na tem prostoru ni več nevarnosti. To naj bi omogočalo napredovanje čet in zasedbo terena.

Zaradi široke propagandno-politične akcije proti nevtronski bombi, ki je imela precejšnjo podporo tudi pri javnosti zahodnoevropskih držav, so ZDA trenutno odložile sklep o razmestitvi nevtronskih bomb v Zahodni Evropi.

V zadnjem času je Sovjetska zveza dosegla nove prodore v jedrsko-raketnem orožju z uvedbo prenosnih jedrskih raket srednjega dosega. Baje jih je 120 razporejenih v evropskem delu Sovjetske zveze. Takšna proizvodnja novih sovjetskih jedrskih raket naj bi bila, formalno gledano, povsod za nov program modernizacije in proizvodnjo jedrskega orožja Atlantskega pakta. Po razpravah je Atlantski pakt sprejel sklep o razporeditvi raket tipa »Pershing II« in krilatih raket. V bistvu je sprožil novo spiralo oboroževalne tekme, saj je jasno, da je na uvedbo raket tipa Pershing II in krilatih raket Sovjetska zveza že ukrenila svoje.

Smo pričre okrepljenega tekmovanja med blokoma in ne-nehne boja za razširitev in prerazporeditev interesnih področij v svetu, s čemer si želijo velesile pridobiti vojaške, gospodarske in politične prednosti.

Franc Potisk

Zaradi vse pogostejšega obolenja klopne meninigitisa je varnostna služba LESNE Slovenj Gradec organizirala v mesecu februarju cepljenje proti tej bolezni.

Zaradi aktualnosti in nevarnosti širjenja te bolezni ponovno objavljamo članek:

Klopni meningitis ali meningoencefalitis

Klopni meningitis je akutna virusna bolezen centralnega živčnega sistema. V naravi se bolezen pojavlja med manjšimi gozdnimi glodalci, zbolijo pa tudi domače živali in človek. Bolezen se prenaša z bolne živali na zdravo žival ali na človeka prek klopa, ki sesa kri obolelega, nato pa zdravega organizma. Na področju, kjer se bolezen pojavlja, je okrog 5—10% klopi nosilci virusa.

V klopu se virus menigitisa lahko zadrži nekaj generacij, ker se prek oplojenih jajčec prenaša na klopno potomstvo tako, da klop ni samo prenašalec bolezni, ampak tudi vir bolezni. Vsi razvojni stadiji klopa (ličinke in bube) se hranijo s krvjo živali ali človeka, zato ni nujno, da najdemo pri obolelem na koži odraslega klopa ali sled njegovega ugriza, kajti nižji razvojni stadiji ne puščajo sledi na koži.

Bolezen se lahko prenaša tudi prek prebavil, če uživamo nekuhano mleko, skuto ali sir obolele domače živali.

Posamezni primeri bolezni se pojavljajo prek celega leta. Število obolelih narašča od aprila do oktobra, ko je aktivnost klopi največja. V primeru, da se okužba širi prek prebavil, se pojavljajo tudi manjše družinske epidemije.

Najpogostejše zbolijo za klopnim meningitisom ljudje, ki se veliko zadržujejo v gozdnih (gozdni delavci, lovci, kmetje, otroci, izletniki in nabiraleci gozdnih sadežev). Bolezen se pojavlja pri vseh dobrih skupinah, razširjena pa je po celi Jugoslaviji, razen na Kosovu in Vojvodini. Največ primerov obolenja je v Sloveniji in severni Hrvaški.

Klopni meningitis karakterizirata dve fazi

Prva faza se pojavi od 1 do 2 tednov po ugrizu klopa. Za njo je značilna povišana temperatura, slabo počutje, glavobol — stanje podobno gripi. Težave trajajo teden dni in več, nakar nastopi navidezno ozdravljenje, ki traja 5 do 10 dni.

Druga faza se izraža z naglim porastom temperature, močnim glavobolom, bruhanjem in trdim vratom — to so meningialni znaki.

Bolezen običajno traja 3 do 4 tedne, rehabilitacija pa je dolgotrajna, spremljajo jo še vedno močni glavoboli in slabo počutje. Klopni meningitis se redko konča s smrtjo, redke pa so tudi trajne posledice po bolezni, vendar pa zaradi velikega števila bolnikov v naši regiji predstavlja medicinski in ekonomski problem.

Širjenje menigitisa preprečujemo z uničevanjem klopi v insekticidi. Pred odhodom v gozd zaprašimo obutev in obleko z enim od insekticidov, (npr. Pirtroid) ali namažemo kožo s sredstvi, katerih vonj oz. hlapi odbijejo klopi s površine telesa (npr. Biban, Autan).

Najuspešnejša in najbolj sigurna zaščita proti klopni menigitisu pa je cepljenje, ki se izvaja v treh dozah. Ugotovljeno je, da kompletno cepljenje (vse tri doze) 100% zaščiti cepljeno osebo proti tej bolezni.

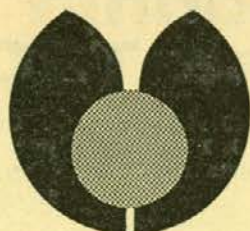
Komplikacij po cepljenju, razen kratkotrajne temperature skoraj ni. Cepljenje se ponovi vsaka 3 leta.

Za higiensko epid. službo Ravne
Nadja Negovetić-Kuzmanić
zdravница spec. higijene

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o. — Ureja uredniški odbor: Vida Gerl, Jože Mirkac, Jure Sumečnik, Karel Dretnik, Hedvika Janše, Ivan Penec, Vida Vrhnjak, Andrej Sertel, Ida Robnik — Glavni urednik: Andrej Sertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Znidaršič — Naklada 5200 izvodov — Kličje iz tisk: CGP Večer Maribor, Tržaška 14, 62000 Maribor, 1986.

KOROŠKA KMETIJSKA
ZADRUGA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC
KOROŠKA ZADRUŽNA
HRANILNO KREDITNA
SLUŽBA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC

PRILOGA ZA KMETIJSTVO izhaja mesečno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec in KZ HKS Slovenj Gradec in je sestavni del Viharnika.

Ureja uredniški odbor. Glavna urednika Rok Gorenšek in Jože Krevh.

Naslov: KKZ Slovenj Gradec, Celjska c. 7, Uredništvo priloge za kmetijstvo, telefon 842-341.

Klišeji in tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška c. 14, 62000 Maribor, 1986.

PRILOGA ZA KMETIJSTVO

LETO VI — ŠTEVILKA 3

MAREC 1986

POŠTNA PLAČANA

Doseženi rezultati poslovanja v letu 1985

Na zborih združenih kmetov in zborih delavcev se v sredini meseca februarja sprejemajo zaključni računi za preteklo leto. V strnjeni obliki vam v tem članku predstavljamo proizvodnjo in finančne kazalce poslovanja v letu 1985.

Koroška kmetijska zadruga je v letu 1985 poslovala v nespremenjenem sestavu: tri temeljne zadrugne organizacije (Prevalje, Dravograd in Slovenj Gradec), TOZD »Mesnina«, Otiški vrh, Koroška zadrugna hranilno-kreditna služba in DSSS Slovenj Gradec.

V članstvu zadruga se je povečalo število kooperantov za mleko na 1038 ali 1 % več kot v preteklem letu, kooperantov za klavno živino je bilo 885 ali 11 % manj kot v preteklem letu. Na podlagi delovnih ur je bilo zaposlenih 314 delavcev ali 9 delavcev več kot v letu 1984.

Fizični obseg primarne kmetijske proizvodnje in predelave je bil v letu 1985 v primerjavi z letom 1984 in načrtovano proizvodnjo za leto 1985 naslednji:

	Leto 1984	Plan 1985	Leto 1985	Indeks	
				85/84	85/P
1. Mleko 0001	9.857	10.426	10.160	103	97
— koop. proizv.	8.740	9.200	9.016	103	98
— družb. proizv.	1.117	1.226	1.144	102	93
2. Klavna živina (ton)	1.314	1.293	1.239	94	96
— koop. proizv.	1.218	1.204	1.142	94	95
— družb. proizv.	96	89	97	101	109
3. Hmelj (ton)	76	79	73	96	92
4. Krompir (ton)	280	370	427	153	115
5. Žita (ton)	293	232	232	79	100
6. Meso: (ton)					
— govedina	734	682	691	94	101
— svinina	285	588	381	134	65
— mesni izdelki	504	580	441	88	76

Proizvodnja mleka je bila 3 % večja kot v preteklem letu, vendar 3 % pod načrtovanim nivojem. Plan je bil bolje realiziran v zadrugni proizvodnji.

Vsem ženam za 8. marec
dan žena
iskrene, prisrčne čestitke

Uredniški odbor.

V povprečju je bilo na kmetijo oddano 8686 l mleka, kar je 2 % manj kot v letu 1984, količina oddanega mleka na kravo je znašala 2126 l ali 5 % manj kot v preteklem letu.

Proizvodnja klavne živine je bila 6 % nižja kot v letu 1984 in 4 % pod planom. Vzrok zaostajanja so predvsem cenovna neskladja in časovni zaostanki pri usklajevanju cen.

Če primerjamo razpoložljive kmetijske površine in proizvodnjo po posameznih temeljnih zadrugnih organizacijah, dobimo naslednje kazalce:

TZO	Proizvod. na 1/ha kmet. površine			
	Mleko (l)	Indeks 85/84	Kl. živ. (kg)	Ind. 85/84
1. »LEDINA« Slov. Gr.	745	104	69,1	95
2. »TRATA« Prevalje	470	108	66,5	96
3. »ODOR« Dravograd	343	108	73,2	102
4. KKZ	567	105	69,1	96

Proizvodnja mleka z 1 ha kmetijske zemlje se je povečala glede na preteklo leto v vseh TZO, proizvodnja klavne živine pa je bila večja le v TZO Dravograd. Na 1 ha kmetijskih zemljišč poprečno odpade 567 l mleka in 69 kg klavne živine.

V mesarski dejavnosti je bila proizvodnja govedine za 1 % večja kot v preteklem letu, proizvodnja svinine in mesnih izdelkov je bila precej pod nivojem leta 1984. Manjkajoče količine je bilo potrebno nabaviti drugod. Vendar so bile klavnične kapacitete kljub temu izkoriščene, ker so v TOZD »MESNINA« opravljali uslužnostno klanje za območje Titovega Velenja in Radelj.

Dejavnost trgovine, ki oskrbuje kmete z reprodukcijskim materialom, kmetijsko mehanizacijo in gradbenim materialom je bila v letu 1985 zadovoljiva. Večjega pomanjkanja reprodukcijskega materiala ni bilo. Od kmetijske mehanizacije se je prodalo največ traktorjev (predvsem traktorji Štore).

Finančni kazalci poslovanja

V letu 1985 smo ustvarili 4237 mio dinarjev celotnega prihodka, to je 70 % več kot v letu 1984. Za proizvodnjo in opravljene storitve je bilo porabljenih 3759 mio dinarjev sredstev ali 67 % več kot v preteklem letu. Gospodarnost poslovanja se je tako izboljšala za 1,5 %. Doseženi dohodek je znašal 477 milijonov dinarjev in je bil za 93 % večji od doseženega v preteklem letu. Iz dohodka se pokrijejo obveznosti v višini 137 milijonov dinarjev, kar je za 112 % več kot so znašale v preteklem letu. Od ustvarjenega čistega dohodka v vrednosti 340 milijonov dinarjev se je razporedilo za osebne dohodke 250 milijonov, za ostale sklade in namene pa ca. 90 milijonov dinarjev. Ostanek za sklade je nominalno le 52 % večji kot v letu 1984, kar pomeni realen padec akumulacijske sposobnosti.

Marjana Sušec, oec.

Tržna proizvodnja mleka in mesa TZO Ledina

V prirejo in odkup mleka je bilo v letu 1985 vključenih 758 kooperantov, pogodbeno pa je bilo vpisanih 2.703 krav. Razdrobljenost mlečne proizvodnje prikazujeta naslednji tabeli:

I. PRIREJA MLEKA

skupina (št. krav)	število rejccev	%	število krav	%
od 1—4 krave	549	72,4	1.257	46,5
od 5—9 krav	177	23,4	1.085	40,1
od 10—15 krav	29	3,8	306	11,3
nad 15 krav	3	0,4	55	2,1
	758	100,0	2.703	100,0

skupina	št. kmetij	%	količina mleka	%	mleka na kmetijo
do 5.000	395	52,2	1.123.407	20,0	2.844
od 5.001—10.000	192	25,3	1.383.714	24,5	7.207
od 10.001—20.000	121	16,0	1.613.507	28,7	13.335
od 20.001—30.000	34	4,5	802.679	14,3	23.608
od 40.001—50.000	7	0,9	245.958	4,3	35.137
od 40.000—50.000	6	0,7	252.646	4,5	42.107
nad 50.000	3	0,4	209.633	3,7	69.877
	758	100,0	5.631.544	100,0	7.429

V letu 1985 so združeni kmetje oddali za 2,2 % več mleka kot v letu 1984, plan pa presegli za 0,5 %.

Na kmetijo je bilo oddanega 7.429 l mleka, po kravi pa 2.083 l.

Proizvajalci mleka, ki so v I. 1985 oddali nad 30.000 l mleka

1. Štumpfl Milan	»Breznik«	Podgorje 81	86.796
2. Verčkovnik Ivo	»Novak«	Podgorje 44	64.310
3. Smrekar Jože	»Čivnik«	Podgorje 6	58.527
4. Popič Peter	»Bošnik«	Raduše 16	48.180
5. Konečnik Avgust	»Krbel«	Šmartno 6	42.427
6. Gams Pavel	»Ažnoh Tone«	Stari trg 14	40.998
7. Krenker Anton	»Lenart«	Podgorje 87	40.748
8. Verdnik Albert	»Lakovnik«	Šmiklavž 4	40.178
9. Tovšak Zora	»Kralj«	Šentilj 79	40.115
10. Prednik Ivan	»Prednik«	Vrhe 70	38.469
11. Kac Avgust	»Jurij«	Šmartno 266	38.032
12. Gams Franc	»Lenart«	Šmartno 10	37.026
13. Knez Feliks	»Sp. Kotnik«	Zg. Razbor 26	35.172
14. Plevnik Franc	»Pegan«	Zg. Razbor 26	35.967
15. Legnar Stanko	»Legnar«	Podgorje 26	31.010
16. Vranjek Vinko	»Vranjek«	Šmartno 136	31.003
17. Juvan Franc	»V. Brdnik«	Stari trg 215	30.289
18. Skrivarnik Jožica	»Visočnik«	Podgorje 122	30.256
			769.503

II. ODKUP GOVEJE ŽIVINE

Oddano živine v kg	št. kmetij	št. oddanih živali	skupna živa teža
do 750 kg	209	229	101.359
751 do 1.500 kg	133	304	143.360
1.501 do 3.000 kg	80	353	169.083
3.001 do 4.500 kg	18	130	65.501
4.501 do 5.000 kg	2	19	9.410
nad 5.000 kg	3	54	27.969
	445	1.089	516.682

Odkup goveje živine v letu 1985 je znašal 516.682 kg, kar je za 7 % manj kot v letu 1984.

Na kmetijo je bilo odkupljeno 1.161 kg, poprečna teža živali pa je bila 474 kg.

Kmetije, ki so oddale več kot 3.000 kg žive teže goveje živine:

zap. št. kmetija	bivališče	število odd. živine	živa teža v kg	povprečna teža živali
1. Vranjek Vinko	Šmartno 136	26	13.501	519
2. Juvan Franc	Stari trg 215	15	8.078	538
3. Prednik Ivan	Vrhe 70	13	6.390	492
4. Verčkovnik Ivo	Podgorje 44	11	4.751	432
5. Poklič Franc	M. Mislinja	8	4.659	582
6. Zajc Mirko	Šentilj 50	10	4.441	444
7. Kotnik Jože	Zg. Dolič 49	8	4.307	538
8. Hovnik Ivan	Sele 42	9	4.277	475
9. Smrekar Jože	Podgorje 6	8	4.209	526
10. Koprivnikar Stane	Mislinja	7	4.065	580
11. Koren Rudi	Mislinja 51	7	3.855	550
12. Kresnik Martin	Šmartno 16	8	3.710	463
13. Hribnik Ivan	Stari trg 240	8	3.620	452
14. Strmčnik Oskar	Stari trg 215	7	3.592	513
15. Koprivnikar Franc	Legen 62	7	3.483	498
16. Orter Bernard	M. Mislinja 47	6	3.483	580
17. Rošer Vili- Verona	Tolsti vrh	7	3.448	492
18. Kamenik Justin	Paka 83	7	3.364	480
19. Laure Edo	Golavabuka 3	7	3.228	461
20. Perše Jože	Podgorje 13	6	3.183	530
21. Knez Feliks	Vrhe 35	6	3.085	514
22. Vivod Pavel	Kozjak 2	6	3.078	513
23. Potočnik Jože	Kozjak 84	6	3.004	500

Danica Onuk, ing. agr.

*Srce je dalo vse, kar je imelo
nobene bilke zase ni poželo,
odšel si sam na pot neznan,
zapustil družino žalostno si
samo.*
(O. Župančič)

ZAHVALA

Ob težki in boleči izgubi našega moža, očeta, dedija, brata in strica

ANTONA ZDOVCA

iz Šmartna

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih ter dragega pokojnika spremljali na zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Prav hvala govornikom Karolini Sešel, Poldetu Polancu, Lojzetu Marzelu, Avgustu Fabjanu, Bojanu Potočniku in Ivu Skrabecu za izrečene besede pred odprtim grobom, pihalnemu orkestru Slovenj Gradec, pevcem iz Šmartna za zapete žalostinke, gasilcem za spremstvo ter g. župniku Tonetu Steklu za opravljen pogrebni obred.

Žalujejo: žena Marica, sinova Milan in Marjan z družinama, bratje in sestre ter ostali sorodniki.

Pomen beljakovin v zimski krmi za prašiče

O prehrani smo rekli že marsikatero. Kako tudi ne bi! Zavedamo se, da je v naših rejah ravno krma dejavnik, ki ga držimo v rokah rejci in ki odločilno vpliva na uspeh naše reje. Količinsko in kvalitativno ustrezna prehrana neposredno vpliva na zdravstveno stanje živali, z njo blažimo nekatere neugodne faktorje okolja (slabi hlevi, nizke temperature, itd.), uravnavamo rast in kvaliteto pitancev ter vplivamo na plodnost plemenski živali: izraženost spolnega nagona, število zarodkov in njihov razvoj, velikost in rojstne teže pujskov, odpornost novorojenčev, razvoj mlečne žleze, mlečnost in sestavo mleka, odstavitev teže pujskov in matere, plodnostne motnje. Krma kot direktni strošek in kot činitelj uspeha reje (število vzrejenih pujskov na svinjo letno) neposredno soodloča tudi o gospodarnosti reje plemenskih svinj. V prihodnje bo potrebno zaradi oteženih razmer gospodarnost še bolj iskati v pridelovanju in konserviranju domače krme, nakup krmil pa omejiti na res najnujnejše komponente.

Prašič kot vsejed je zelo prilagodljiv glede krme in se ugodno odziva tudi na manj koncentrirane obroke. Zaradi majhne prostornine prebavi (8 l želodca, 27 l skupno želodca in črevesja) pa najbolje izkorišča koncentrirano (močno) in dobro prebavljivo krmo, hvaležno pa tudi manj koncentrirano krmo (razne silaže, zelena krma, okopavine, odpadki), vendar mora biti le-ta odlične kakovosti, prebavljivosti in primerne kombinirane z močno krmo.

Bistveno načelo v prehrani plemenskih svinj je: obroki naj bodo čim bolj popolni po sestavi-količini in razmerju hranljivih snovi, da žival zanesljivo dobi iz krme tiste snovi, ki so za njeno proizvodnjo najbolj potrebne! Količino krme prilagajamo stanju živali: v brejosti krmimo skromneje in z več »si-

tosti« krme, v obdobju dojenja pa zaradi ogromnih potreb (proizvodnja mleka 7–9 l dnevno!) po volji in samo koncentrirano, kvalitetno krmo.

Hranljive snovi iz krme imajo vsaka svojo funkcijo in pomen.

1. Beljakovine: so najpomembnejši »gradbeni« material za tvorbo telesnih beljakovin (meso, telesni sokovi, hormoni, encimi, plodovi, plodne tekočine, mlečna žleza, mleko). Telesne beljakovine se tvorijo pretežno iz razgrajenih beljakovin krme. Ob pomanjkljivi prehrani se proizvodnja telesnih beljakovin manjša oziroma ogrožena. Pomembna je kakovost beljakovin v krmi in njihova količina. Najpomembnejšo sestavo beljakovin imajo krmila živalskega izvora: jajca, mleko, mesna in krvna moka, ribja moka, od rastlinskih pa soja, sončnice, krmne stročnice in mlada zelena krma.

2. Škrob, sladkorji, maščobe in olja: dajejo energijo za tvorbo telesnih snovi, telesno temperaturo in gibanje živali. V masteh in oljih so raztopljeni nekateri pomembni vitamini (A, E). Ob pomanjkanju beljakovin v obroku ali krmiljenju v presežku se te snovi pretvarjajo v telesno mast.

3. Surova vlakna: v pravilni količini so nujno potrebna za prebavo. Dajejo občutek sitosti in pomagajo pri delovanju prebavnih sokov. V preveliki količini zmanjšujejo prebavljivost krme.

4. Vitamini in minerali: izredno pomembni za uravnavanje vseh življenjskih procesov, vplivajo na zdravstveno stanje živali in proizvodnjo. Navadno jih je potrebno dodajati.

Ocena kakovosti razpoložljive krme za zimo na kmetijah: Pridelano (in odkupljeno) krmo lahko razdelimo v 3 skupine krme.

1. Škrobnata (koncentrirano) krmila: zrnje koruze, ječmena, krompir, krmilne moke, pšenica, silaža iz koruznega

zrnja, kuhinjski odpadki. So dobro prebavljiva. Vsebujejo pretežno škrob. Beljakovin je zelo malo in so po sestavi amniokislin ne popolne. Imajo malo rudnin — predvsem manjka kalcija. Potrebujemo dopolnitev z beljakovinskimi, vlakni mastmi in mineralnimi snovmi.

2. Škrobnato-vlakninasta krmila: neolusčeni oves, otrobi, silaža iz koruznih storžev. Po vsebnosti hranljivih snovi so podobne škrobnatim krmilom. Vsebujejo več surove vlaknine in so slabše prebavljiva. Oves ima zelo kakovostne beljakovine in ugodno vpliva na plodnost. Silažo uporabljamo v kombinaciji z beljakovinskimi krmili kot osnovno krmo.

3. Sitostna (obilna) krmila: zanje je značilna majhna koncentracija hranljivih snovi.

a) Silaža iz koruzne rastline, travna silaža, seneni drobir, deteljne moke (suhi pesni rezanci): vsebujejo precej vlaknine, rudninskih snovi in vitaminov; travne silaže in moke tudi beljakovine.

b) Krmne pese, korenje, koleraba, repa: okusna, dobro prebavljiva, vsebujejo dosti vode, mineralnih snovi, sicer v glavnem ogljikove hidrate, beljakovin zelo malo. Sitostna krmila krmimo brejim svinjam po volji v kombinaciji z močno krmo. Na splošno velja za našeta krmila, da so v prehrani plemenskih svinj zelo uporabna, vsa pa je potrebno dopolniti (kakovostno obogatiti) z beljakovinskimi krmili: beljakovinskim superkonzentratom, sojinimi tropinami (Avstrija), mesno moko, posneto mleko in podobno.

Beljakovinski superkonzentrat: zgoščeno beljakovinsko krmilo. Vsebuje visok odstotek kvalitetnih beljakovin rastlinskega in živalskega izvora, najpotrebnejše minerale (kalcij, fosfor, natrij, kalij) in vitamine (A, E, D₃, B kompleks) (Nadaljevanje na 4. strani)

Osnove za izračun prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov za leto 1986

Na podlagi SKLEPA o načinu izvajanja pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o osnovah za odmero pravic in obračunavanja prispevkov ter na podlagi izdelanih predlogov za skupščino Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, bo znesek prispevka, ki ga je dolžan plačati zavarovanelec, okvirno znašal za leto 1986 po zavarovalnem razredu v naslednji višini:

zavar. razred	bruto mesečna osnova	letni prispevek 1985	mesečni prispevek 1986	letni prispevek 1986	indeks 5 : 3
1	2	3	4	5	6
I.	27.418	25.308	4.332	51.984	205
II.	32.901	30.360	5.198	62.376	205
III.	38.385	35.424	6.064	72.768	205
IV.	46.610	43.020	7.364	88.368	205
V.	54.835	50.616	8.664	103.968	205
VI.	64.951	53.112	10.262	123.144	232
VII.	103.920	84.984	16.419	197.028	232
VIII.	155.880	127.486	24.629	295.548	232
IX.	207.840	169.981	32.839	394.068	232
X.	259.800	212.476	41.048	492.576	232

Osnova za izračun je najvišja pokojninska osnova za leto 1986, ki bi naj predvidoma znašala 192.451 din in najnižja pokojninska osnova, ki bi naj znašala 40.617 din. Te osnove se povečajo za prispevke in davke, ki se plačujejo iz OD. Od bruto osnove se višina prispevka določi na podlagi prispevne stopnje za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in prispevne stopnje za nesreče pri delu, ki znaša v januarju 1986 15,80 %.

Pri tem je treba poudariti, da lahko zavarovanelec do 31. marca prostovoljno izbere osnovo, od katere bo plačeval prispevek v tem letu. Zato pozivamo vse zavarovance, da do roka pri svoji TZO sporočijo, kateri razred bodo izbrali, drugače bodo zavezanci po lanskem razredu, izračunanem na letošnje osnove.

Prispevek za dokup let v letu 1986 bo predvidoma znašal 140.000 din.

Prispevek, ki so ga združeni kmetje dolžni plačati za ureničevanje pravic do porodniškega dopusta v letu 1986 znaša 4500 din.

Jože Krevh, iur.

pleks). Skupaj z žiti pripravimo krmno mešanico za samostojno ali kombinirano krmljenje v naslednjem razmerju:

78 % žita

20 % superkoncentrat

2 % mineralno-vitaminska mešanica

Žita: koruza, ječmen (za dojnice L/3-1/2 ječmena v žitnem delu!), oves (do 15 %), pšenična krmilna moka, otrobi (5-15 %), seneni drobci (10 %) v obroku.

Način krmljenja:

— osnova je krmna mešanica
— do sitosti nakrmimo s sitostno krmno: travna silaža, silaža iz koruzne rastline, koruzna storžna silaža, okopavine.

**A Kombinirano krmljenje plemen-
skih svinj** (domača mešanica + sitostna
krma)

1. Nizkobreje svinje (1.-12. teden
brejnosti)

— 1 kg močne krme (svinje v dobri
kondiciji)

— 1,5 kg močne krme (prvesnice, shuj-
šane svinje)

+ sitostna krma po volji

2. Visoko breje svinje 13.-16. teden
brejosti)

— 1,5 kg—2 kg močne krme

+ sitostna krma po volji

3. Doječe svinje (samo močna krma!)

— svinje z majhnimi gnezdi: 1,5 kg
za svinjo + 0,5 kg m. k. za vsakega
pujska

— svinje z velikimi gnezdi: močna
krmila po volji

4. Svinje od odstavitve do ponovnega
pripusta:

— 1,5 kg močne krme (do 2 kg glede
na kondicijo)

+ 1 kg koruznega zdroba (veliko ener-
gije — velika gnezda)

+ sitostna krma po volji

**B Krmljenje na osnovi koruzne storž-
ne silaže** (50 % sušine, 350 g SHS)

1. Nizko breje svinje 0,40 kg super-
koncentrata + 3,50 kg kor. storžne si-
laže

2. Visoko breje svinje 0,60 kg super-
koncentrata + 4,50 kg koruzne storžne
silaže

3. Doječe svinje 1—1,5 kg superkon-
centrata, koruzna silaža po volji ali
3 kg močne krme + koruzna storžna si-
laža po volji.

Sestava močne krme: 58 % žit (veči-
noma ječmen, brez ovsu in otrobov!)
za dvojice 40 % superkoncentrata, 2 %
mineralno-vitaminska mešanica

4. Svinje od odstavitve do pripusta:
0,4 kg superkoncentrata + 4 kg koruz-
ne storžne silaže. Koruzno storžno sila-
žo dobre kvalitete smatramo za kon-
centrat, zato količino omejujemo, sicer
se breje svinje lahko preveč zamastijo.

Erna Petrun, dipl. ing. agr.

Zimsko veselje

V nedeljo, 9. februarja 1986, je bilo že šesto po vrsti zelo uspelo tekmovanje hotuljskih podgorskih kmetov »Za podgorski pokal«. Letos je bila prireditev pri Ivartniku nad jezerom. Kljub mrazu in sneženju je bilo obilo dobre volje, smeha in veselja. Seveda tudi jedilne in dobre pijače ni manjkalo. Zbralo pa se je kot ponavadi vse staro in mlado, od dojenčkov pa tja do starih osivelih.

Zene zadružnice KKZ TZO »TRATA« Prevalje so se letošnji zopet izkazale. V petek, 21. februarja 1986, so priredile uspešno sankarsko tekmovanje na sankarski progi pod Ivarčkim jezerom v Kotljah. Vse tako izgleda, da bo tudi to tekmovanje postalo tradicionalno. Organizatorica je bila seveda naša neumorna Malči Ceklin.

Rok Gorenšek

Pred startom se je treba okrepčati, foto R. J.

II. zimsko srečanje sodelavcev in sodelavk KKZ Kotlje 1986

V soboto, 22. februarja 1986, je bilo v Kotljah uspelo II. zimsko srečanje sodelavk in sodelavcev KKZ.

Srečanje je potekalo v dveh delih. Športno tekmovalni del je potekal na smučišču ob vlečnici pri Rimskem vrelec (veleslalom za moške in ženske) ter na sankarski progi pod Ivarčkim jezerom. Drugi veseli del srečanja je bil pa v dvorani kulturnega doma v Kotljah. Tu so bili razglašeni doseženi rezultati tekmovanj in podeljene medalje. Poskrbljeno je bilo za hrano in pijačo in tudi za dobro voljo, ki je na srečanju ni manjkalo.

Prisrčna hvala vsem sodelavkam in sodelavcem, ki so se srečanja udeležili, bodisi kot tekmovalci ali kot gledalci. Hvala vsem organizatorjem, ki so se trudili, da je bilo vse prav in je vse potekalo tako, kakor je bilo dogovorjeno.

Organizacija in izvedba takšnega srečanja zahteva veliko dela in odgovornosti od tistih, ki so voljni poprijeti in pomagati. Zato bi bilo za bodoče morda bolj prav, da bi vsi tisti sodelavci in sodelavke, ki so ostali doma malce pomislili in prišli na tako srečanje vsaj iz solidarnosti do tistih, ki se trudijo, če že ne zaradi čute odgovornosti.

Zelo lepo bi bilo ob takih redkih prilikah videti skupaj dobre volje tudi vse naše direktorje (kar pa se še ni zgodilo). To bi prav gotovo pozitivno vplivalo na naše skupno delo in naša skupna prizadevanja.

Rezultati:

Veleslalom moški do 30 let:

1. Viktor Kovač — TZO »TRATA« Prevalje
2. Janko Zbičajnik — TZO »LEDINA« Slovenj Gradec
3. Franc Šlebnik — TOZD »MESNINA« Otiški vrh

Veleslalom moški od 30—40 let:

1. Vinko Bricman — TZO »ODOR« Dravograd
2. Milan Kotnik — TZO »TRATA« Prevalje
3. Jože Temnikar — TOZD »MESNINA« Otiški vrh

Veleslalom moški nad 40 let:

1. Stane Gošnjak — TZO »ODOR« Dravograd

2. Janko Lauko — TZO »LEDINA« Slovenj Gradec
3. Adi Doler — TOZD »MESNINA« Otiški vrh

Veleslalom ženske:

1. Ljuba Krajnc — TZO »LEDINA« Slovenj Gradec
2. Olga Pogorevcnik — TZO »LEDINA« Slovenj Gradec
3. Rezka Naveršnik — TZO »TRATA« Prevalje

Sankanje ženske:

1. Olga Pogorevcnik — TZO »LEDINA« Slovenj Gradec
2. Vilma Košelnik — TZO »TRATA« Prevalje
3. Marjana Ivartnik — TZO »TRATA« Prevalje

Sankanje moški — dirkalne sanke:

1. Franc Šlebnik — TOZD »MESNINA« Otiški vrh
2. Iztok Kovač — TZO »TRATA« Prevalje
3. Janko Zbičajnik — TZO »LEDINA« Slovenj Gradec

Sankanje moški do 30 let:

1. Marjan Klemenc — TZO »LEDINA« Slovenj Gradec
2. Martin Lahovnik — TOZD »MESNINA« Otiški vrh
3. Ivan Kotnik — TZO »TRATA« Prevalje

Sankanje moški 30—40 let:

1. Štefan Novak — TZO »ODOR« Dravograd
2. Janko Krevh — TZO »ODOR« Dravograd
3. Marjan Zorman — TZO »LEDINA« Slovenj Gradec

Sankanje moški nad 40 let:

1. Stane Gošnjak — TZO »ODOR« Dravograd
2. Urban Osojnik — TZO »TRATA« Prevalje
3. Adi Doler — TOZD »MESNINA« Otiški vrh

Skupno je tekmovalo s smučmi 23 moških in 8 žensk, s sankami pa 24 moških in 4 ženske. Podeljeno pa je bilo 9 kompletov medalj: 9 zlatih, 9 srebrnih in 9 bronastih.

Vsak udeleženec srečanja pa je prejel tudi posebno značko pokrovitelja srečanja TOZD »MESNINA«.

Predsednik konference sindikata
ROK GORENŠEK

ODKUPNE CENE GOZDNIH SORTIMENTOV LISTAVCI

Gozdni sortimenti	Odkupna cena	Gozdni sortimenti	Odkupna cena
bukev F I	14.200	češnja F	21.300
bukev L	10.600	češnja H I	7.800
bukev H I	6.900	češnja H II	6.300
bukev H II	6.000	jelša, breza, vrba F	12.400
bukev H za prage	11.200	jelša, breza, vrba L	10.600
ostali teh. les bu	7.000	jelša, breza, vrba H I	6.300
cel. les za TIP bu	5.780	jelša, breza, vrba H II	5.300
bukev drva	5.794	kostanj H I	7.800
bukev drva ost. teh. les	5.147	kostanj H II	5.700
bukev drva meh. les list.	4.624	črni gaber F	14.200
hrast F I	32.100	črni gaber H I	7.200
hrast F II	26.600	črni gaber H II	6.000
hrast H do 49 cm	15.600	lipa F	14.200
hrast H nad 50 cm	18.800	lipa L	10.600
hrast H II do 39 cm	11.000	lipa H I	7.800
hrast H II nad 40 cm	12.000	lipa H II	6.300
hrast H III do 39 cm	7.800	robinija F	12.400
hrast H III nad 40 cm	9.400	robinija L	10.600
hrast H III za prage	12.000	robinija H I	7.800
javor — rebraš	26.600	robinija H II	5.700
javor F	19.500	cer F	10.600
javor L	13.400	cer H I	6.300
javor H I	7.800	cer H II	5.600
javor H II	6.300	oreh — ekstra	35.500
brest F	17.700	oreh F I	30.200
brest H I	7.200	oreh F II	24.800
brest H II	6.000	oreh F III	21.300
jesen F	2.130	oreh H I	12.500
jesen H I	7.800	oreh H II	7.900
jesen H II	6.300	Celuloz. les TIP	
hruška F	14.200	trdi listavci	5.147
hruška H I	6.300	mehki listavci	4.624
hruška H II	5.700	Interni odkupni cenik velja od	
		drva	
		trdi listavci	5.147
		mehki listavci	4.624
		Interni odkupni cenik velja od	
		1. 1. 1986 dalje!	

ODKUPNE CENE GOZDNIH SORTIMENTOV — IGLAVCI

Gozdni sortimenti	Odkupna cena
smreka F I	22.700
smreka F II	18.700
smreka L	15.200
smreka H I a	13.300
smreka H I	10.200
smreka H II	8.500
smreka H III	6.500
drogi do 7,5 m	9.000
drogi do 8 m	10.000
drogi do 9 m	11.000
drogi bor 8 m	11.000
drogi bor 9 m	13.000
tramiči	8.200
okroglice	8.200
ostali teh. les	8.200
celuloza I	6.500
celuloza II	4.500
bor F I	23.600
bor L II	18.200
bor H I a	14.300
bor H I	12.100
bor H II	9.400
bor H III	6.500
macesen F I	27.500
macesen L	19.800
macesen H I a	15.400
macesen H I	12.100
macesen H II	9.400
macesen H III	6.700

Interni odkupni cenik velja od
1. 1. 1986 dalje!

Nesojena sulfatka

V razvitih deželah se porabijo ogromne mase papirja. To zahteva sodoben način življenja in tudi — birokracija. Res je, poraba papirja ni enaka v vseh razvitih državah, lahko pa trdimo, da smo v Jugoslaviji na vrhu te svetovne lestvice. Delegatska gradiva, samoupravni sporazumi, družbeni dogovori, poročila, sklepi, plani, analize, skratka vsi samoupravni akti morajo biti vnešeni na papir in jih dostikrat v celoti ne razumejo niti tisti, ki jih pišejo. Vse to naravnost žre ta dragoceni material. Kljub razmeroma visoki proizvodnji papir vedno še uvažamo. Bati se je, da odpadnih lesnih mas, iz katerih izdelujemo papir, naši gozdovi ne bodo premogli v zadostni meri.

Okrog leta šestdeset smo se odločili, da postavimo tovarno papirja tudi v naši regiji. Zamisel je bila dobra. Papir bi izdelovali po posebnem postopku na bazi sulfata, porabili bi vse lesne odpadke, vključno steljo. Bodoči tovarni so dali ime Sulfatka. Bila bi naj v okviru gozdnega gospodarstva, načrtovanih pa je

bilo več soinvestitorjev: GG Slovenj Gradec, LIP Dravograd, okraj Maribor in celo neki tuji partner iz Japonske. Imenovan je bil odbor soinvestitorjev, ki je delal dve leti pri pripravi tehnične dokumentacije, odkupili so zemljišče, kjer je sedaj uprava carinarice, regulirali so Mislinjo. Pri teh pripravah jih je doletela denarna reforma; soinvestitorji so se ustrašili zavrnili so tuji kredit in zadevo likvidirali. To je bila velika polomija, ob katero se je obregnil vsak, tudi Pavliha. Kot da bi slutil, da bom lahko še kdaj to uporabil, sem si prav živo zapomnil bodico ki jo je takrat objavil naš humoristični list. Ko je na kratko pojasnil zadevo, je nadaljeval približno tako:

Pavliha: »Zakaj ste odnehali z gradnjo? Ali ne veste, da boste morali deželi vzhajajočega sonca kredite vrniti?«

Soinvestitor: »Vemo, da bi jih morali vrniti, zato jih nismo najeli!«

Za svetopisemskih sedem suhih let ste že gotovo čuli.

Trikat po sedem suhih let je minilo po osvoboditvi, ko se je nam življenje obrnilo na bolje. Težko je trditi, da je bila to blaginja, toda obnašali smo se tako. Gotovo tega niso čutili enako vsi sloji prebivalstva, vendar lahko posplošimo, da smo živeli na veliki nogi! Za »boljši jutri« smo se nepremišljeno na veliko zadolževali, saj so bili kreditni pogoji zelo ugodni. Tega nismo delali samo državljani, nepremišljeno se je zadolževala tudi država, ki je šla še dalje: najemala je tuje kredite, ki jih je bogati stric dajal rade volje. Skratka, trošili smo neprimerno več, kot smo proizvajali! Nikogar ni bilo, ki bi prižgal rdečo luč, opozoril na neizogibne posledice tega prekomernega zadolževanja! Tega niso storili ne naši politiki, ne gospodarstveniki, kakor tudi ne ekonomisti! Da bi bila nesreča še večja, smo veliko tujih kreditov vložili v investicije, ki malo ali sploh ne vračajo!

V tej navidezni blaginji smo se nekako uspavali. Bili smo podobni noju, ki v nevarnosti drži glavo v pesku. Nihče ni mislil resno na neizogibne posledice, ki nujno slede divjim in neekonomskim naložbam, ki so bile na vrhu tega

investirane s tujim kapitalom! Zdaj smo se streznili. Do tega nas je pripeljal razvoj sam, kakor tudi bogati stric, ki hoče imeti vrnjeno vse: glavnicu z visokimi obrestmi vred! Pravi, da je dolg kot uš, ki te stalno žre. Tej težavi so se nam pridružile še druge: pada storilnost, imamo nered na tržišču, ne moremo krotiti podivjanih cen, v gospodarstvu imamo vedno več rdečih števil! Prišlo je, kar je moralo priti: iz večerajšnje dobrostoječe družbe smo čez noč postali finančno nelikvidni, težko odplačujemo obresti, kaj šele glavnicu! Vse to je razvrednotilo naše plačilno sredstvo, vrednost dinarja nezadržno pada in dosedaj se še ni našla roka, da bi ga obdržala.

Tako pripravljene nas je doletela svetovna gospodarska kriza. Če je prizadela že gospodarsko dobro stoječe države, je nas stisnila še toliko bolj. Zdaj ukrepamo na veliko. Vprašanje stabilizacije je prisotno povsod, tako v privatnem življenju kakor tudi od zveze do krajevskih skupnosti.

Gospodarska kriza je s svojimi mogočnimi krempiji krepko zgrabila tudi našo delovno organizacijo. Medtem ko se je v preteklem letu gozdarstvo še nekako izvleklo, je stanje v lesnopredelovalni industriji zaskrbljujoče. Znano je mnenje, da z lesom ni težko gospodariti, da tu ne more biti izgub, češ: les zraste sam, treba ga je samo posekati, prodati in denar je tu. Izkušnje nas uče, da je treba tudi z lesom skrbno gospodariti. V »zlato stari Avstriji« in v krizi med obema vojnama, je šlo na kant precej takih kmetov, ki so imeli velike gozdove, se preveč zanašali na les in z njim nesmotno in lahkomišelnostno gospodarili. Prav tako je bankrotiral tudi lesni trgovec, ki se ni znal prav obratiti.

Če torej zaradi sedanjih kriznih razmer položaj gospodarstva ni rožnat, je stanje v lesnopredelovalni industriji dvakrat težje. Njeno gospodarjenje je odvisno od zaloge in pravočasne dobave surovin in repromateriala, zmogljivosti in tehnične opremljenosti obratov, sodobne tehnologije, programov in tržišča.

Razvoj je pokazal, da smo v naši regiji zgradili premočno industrijo za predelavo finalnih proizvodov lesnih mas. Vendar ne kaže zaradi tega metati kamenja na nikogar tistih, ki so o tem odločali. Načrtovali so pravilno. Vsekakor je veliko bolj gospodarno izdelovati in prodajati finalne, ali vsaj polfinalne izdelke, kakor pa deske ali celo hlodovino. S to industrijo smo odprli veliko delovnih mest. Les v naši regiji zaposluje preko tri tisoč delavcev, od njega dobi svoj delež družba (nekaj seveda tudi kmetje).

Za takratne razmere je bilo torej vse v redu. Dokler se je pri nas še na veliko gradilo, je šlo stavbno pohištvo — glavni proizvod naših lesarjev — sproti in dobro v denar. Kriza, ki je v našem gospodarstvu marsikaj spremenila, je s krepko roko zagospodarila tudi v naši lesnopredelovalni industriji. Ker se je občutno zmanjšala gradnja, so postali kupci redkejši in zahtevnejši; začele so se kopičiti zaloge, ki bremenijo sklade, s tem seveda tudi dohodek kolektiva. Nekateri so zmanjšali proizvodnjo. Lahko je odpirati nova delovna mesta in večati število zaposlenih, toda zelo hudo je reducirati kolektiv. Takrat nastanejo problemi, socialni in politični.

Kakor mnogokje v naši državi imamo tudi v LESNI »politično tovarno«. Tovarna oken v Radljah je bila zgrajena z utemeljitvijo, ker je v radeljski občini slabo razvita industrija. Mene osebno boli tudi to, ker so pri tem uničili nekaj hektarjev plodne zemlje v ravnini! Namesto, da bi na teh njivah rastle kmetijske kulture — ni važno za kateri sektor — priraste tam vsako leto izguba, ki gre v milijarde! To je »pridelek« za LESNO.

Kapacitete, ki jih premore naša lesnopredelovalna industrija, so premočne tudi za prirastek lesnih mas v naših gozdovih. Kmetje — gozdni posestniki — nekaj let nazaj opozarjamo, da so letni plani sečnje previsoki, da se gozdovi praznijo. Zanimivo pri tem je to, da se s to trditvijo ne strinja naša strokovna služba. Morda je istega mnenja, a si tega ne upa, ne sme, ali noče povedati na glas.

Interesi se nam torej križajo. Gozdarstvo in lesnopredelovalna industrija morata dobiti načrtovano letno količino lesne mase, saj na njej bazira izpolnitev plana. Kmetje nasprotujemo previsoki sečnji iz preprostega razloga, ker že brez svinčnika dobro vemo, da je prirastek lesnih mas manjši od načrtovanega. Les je kmetova zlata rezerva! Te stare ljudske modrosti se kmetje spet bolj zavedamo (čeprav smo jo v preteklosti nekako zanemarili). Kmet z usmerjeno tržno proizvodnjo, ki mu prinaša redne dohodke, gre nerad s sekiro v les, izjema je seveda večja investicija. Da smo v LESNI zadnji dve leti stagnirali letni plan sečnje, je zasluga kmetov-gozdovnih posestnikov, saj smo mi prvi prižgali rdečo luč.

Rekli smo že, da je za naše finalne proizvode veliko težav tudi pri prodaji. Na Blagovnem prometu sami priznavajo, da so padli na izpitu. Nijamo namreč lastnih trgovin, njihova prodaja je odvisna od posameznih trgovinskih hiš. Isto je z reklamo. Na TV so jo pričeli šele pred kratkim. Kako dolgo in kako močno reklamo pri vseh sredstvih javnega obveščanja imajo drugi z istimi proizvodi, je nam znano. V času konjunkture je reklama še tem bolj potrebna!

Naša lesnopredelovalna industrija dobiva torej udarce z več strani. Kmetje se bojimo za les, kapacitete lesne industrije so prevelike, draži se repromaterial, zaloge se večajo in slab uspeh pri prodaji.

Dumping!

Zdaj se večkrat spomnim na rajnega nadučitelja in predvojnega komunista Karla Doberšeka. V povojnih letih je bil mož že upokojen, s svojimi izkušnjami in nesebičnim delom pa je nam veliko pomagal pri ustanavljanju združništva. V tistih letih je z lesom privatnega sektorja trgovala zadruga, zato je bilo na združničnih sestankih vedno govora tudi o lesu. Kmetje smo se ga zaradi zelo nizke cene branili sekati (obvezna oddaja). Doberšek nam je vedel veliko povedati tudi o svetovni trgovini z lesom. Prav živo se še spominjam, ko je rekel: »Vi ste še mladi, lahko si dočakate, da pride do dumpinga z lesom!«

Te tuje besede takrat seveda nismo razumeli, dočakali pa smo, da jo občutimo. Tudi mlajša generacija, ki si ob pripovedovanju ni mogla predstavljati, kaj je kriza, jo sedaj doživlja z nami vred.

Na nesojeno Sulfatko in njeno polomijo smo že davno tega pozabili. Toda sedanje težke razmere jo nam vedno pogostejše kličejo v spomin. Zakaj je nismo posnemali? Težo svetovne gospodarske krize smo si že povečali s tujimi dolgi! Koliko lažje bi dihal, če ne bi bili do vratu zadolženi?! V času navidezne blaginje smo bili res lahkomišelnostni! Zanašali smo se, da nam bo bogati stric kaj prizanesel. Toda pri denarju se priateljstvo neha. To občutimo zdaj vsi, saj delamo pokoro za grehe posameznikov!

Bogati stric, ki pa je tokrat v deželi za haja jočega sonca, hoče imeti vrnjeno vse!

Kakšna škoda, ker nimamo še na desetino nesojenih SULFATK!!

AJNZIK

Podaljšan porodniški dopust

Odločitev za podaljšan porodniški dopust so sprejeli delegati skupščin socialnega varstva in otroškega varstva Slovenije na svojih zasedanjih že sredi novembra 1985. Republiška skupščina je dne 12. 2. 1986 dokončno potrdila to odločitev. Nov samoupravni sporazum o porodniškem dopustu je začel veljati s 14. 2. 1986, ko je bil objavljen v uradnem listu SRS. Velja tudi za tiste, ki so v tem času še na porodniškem dopustu. Porodniški dopust bo odslej trajal 365 dni, od tega bo 105 dni namenjenih za porodniški dopust in 260 dni za nego in varstvo otroka. Mati (lahko tudi oče ali drug upravičenec) lahko izrazi dopust za nego in varstvo otroka tako, da je popolnoma odsotna z dela 260 dni, ali pa dela po 21 ur na teden in to praviloma 4 ure na dan do 17. meseca otrokove starosti. Mati ali drug upravičenec lahko prekine dopust za nego in varstvo otroka in se vrne na delo ter se odloči, da bo preostanek dopusta izrabila nepretrgoma do tretjega leta otrokove starosti. Po tretjem letu otrokove starosti pa to ni več možno.

Za nego in varstvo dvojčkov, teže telesno in duševno prizadetega otroka oziroma nedonošenčka se dopust podaljša do 15. meseca otrokove starosti. Dopust za nego in varstvo več hkrati živorojenih otrok pa se za vsakega otroka podaljša še za dodatne tri mesece.

Pravica do daljšega dopusta za nego in varstvo otroka se uveljavi v organizaciji združenega dela ali pri skupnosti, s tem da se predloži

— izjava o negi in varstvu dvojčkov ali več hkrati rojenih otrok,

— potrdilo ustrezne zdravstvene organizacije, da otrok ni bil donošen,

— izvid in mnenje ustrezne zdravstvene organizacije, da otrok dovolj prizadetosti potrebuje skrbnejšo in daljšo nego.

Če želite zvedeti še kaj več o novostih porodniškega dopusta, pokličite ali obiščite socialno službo naše delovne organizacije.

Socialna delavka
Marijana Lahovnik

Branka Zabela ni več

SPOMIN

V zimskem jutru za vse nas resnica neverjetna prišla je med nas, širila se je kot pesem ptiča, vse v srcu stisnila kot mraz.

Branko, tvoja dela so ostala, za vse čase v spominih naših, te smrt prehitro zase je pobrala, res prekruta je usoda včasih.

Resnica je kruta, a žal resnična. Breznikova domačija je ovita v črno žalost. Pred sedemindvajsetimi leti je pri Brezniku na Gradišču vzcvetelo njegovo

življenje. Bilo je to natančno 29. 8. 1958. leta. Že v otroških letih se je moral spoprijeti s trdim kmečkim delom. Ta prihodnost ga je spremljala prav do 1. 12. 1985, ko se je pri težki prometni nesreči pod lastnim traktorjem končalo njegovo mlado življenje. Bil je poln načrtov in upov za bodočnost. Vedno je govoril, kako bo obnovil kmetijo in tako sebi in domačim zagotovil boljšo prihodnost. Toda smrt je nenkrat prekinila nit življenja. Delal je v tovarni usnja in sodelavci so vedno vedeli povedati, kako družaben, priden in prijateljski je bil. To smo vedeli tudi mi, njegovi prijatelji, saj smo velikokrat bili z njim in tudi pri njem doma. Zato je kruta resnica zazvenela tako neverjetno.

Za njim je ostala velika praznina, predvsem za domače in seveda za vse nas, ki smo ga poznali. Ostali so le lepi spomini nanj.

Se enkrat izrekam vsem sorodnikom iskreno sožalje.

Zlatko Škrubej

V SLOVO TETI MILKI!

Za novo leto 1986 smo si segali v roke in si drug drugemu želeli vse najboljše v nadaljnjem življenju. Že na novega leta zvečer pa nas je pretresla vest, da se naša teta Milka bori za življenje in se v poslednjih v komi poslavljala od nas, in ni se še zdani, ko je njeno srce popustilo svoje moči in klonilo bolezn, ki jo je neusmiljeno trla do zadnjega izdihljaja 2. januarja 1986.

Teto Milko, Cestnikovo mam, smo poznali še kot mlado nasmejano dekle. Rodila se je 1912 leta v Razborju pri Zapečniku. Iz njene prirojene prijaznosti je pesem vrela iz njenega grla.

Ko si je začela vtirati pot v življenje, si je našla službo pri Lampretu — župniku v Smiklavžu, kot gospodinja in kuharica. Ko pa je moral Lampret zaradi političnih razmer v ilegalo, ker je bil borec NOB, je morala tudi ona zapustiti župnišče in Smiklavž.

Novo službo je dobila pri Kumru na Ravnah na Koroškem. Zopet je gospodinjila in kuhala, ker je bil to njen poklic.

Tam se je spoznala s fantom Cestnikovim Francetom in se z njim poročila leta 1940. V mladosti, veselju in ljubezni sta začela gospodariti pri Cestniku. Pri-

šla je druga svetovna vojna in Franc je bil odpoklican v vojsko. Spominjam se njenega bega pri vdoru nemških sil v Jugoslavijo. S kolesom je pribežala domov k Zapečniku, k svojim staršem. Vrnil se je tudi njen mož. Rodila se jima je hčerka Rožika. Veliko veselje. Franc pa se je kaj kmalu skušal organizirati v NOB. Nemci so ga osumili in ga odpeljali. Milka ga je objeta spremljala do vrat. S solzami oblita je ostala noseča drugega otroka. Slišala je le še trde korake gestapovcev! Mož se ni vrnil. Le posoda s pepelom in mrliškim listom je ostal spomin iz Dachaua.

Bila je mati in oče svojima hčerkama Rožiki in Milki.

Kmetija pa je rabila tudi moške roke. Poročila se je s Pavlom Plešivčnikom (Radmanov Pavel iz Razborja). Ro-

dila je še dve hčerki, Marijo in Jožico.

Imela je veliko veselje s svojimi otroci — prvimi in drugimi.

Milka pa ni bila mati samo svojim otrokom, nam vsem je pokazala svojo materinsko skrb, saj so mnogi sorodniki in drugi našli pri njej novi dom. Za vse, ki so bili v njeni hiši, je enako skrbela.

Ob tej priliki bi se zahvalil njenim hčerkam za obiske. Kljub veliki razdalji so ji bili ob strani pri njeni težki bolezni. Prav tako bi se zahvalil vsem sorodnikom, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti k Barbari. Nečaki, starejši in mlajši smo si ob novem letu segali v roke in izrekli sožalje. Sorodniki bomo tesneje povezani. Teta Milka nam bo ostala v lepem spominu.

Franc Pušnik

IVANU V SPOMIN

10. decembra 1985 smo pospremili na zadnjo pot očeta, moža, našega sodelavca IVANA LAPUHA. Vemo, da še tako pozorno izbrana beseda ne more izpovedati to, kar nam v takih trenutkih roji v mi-

sljih. Kljub temu menimo, da je prav, da se še enkrat spomnimo na prehojeno življenjsko pot Ivana.

Rodil se je pred 46 leti v kraju Gradiščak na Hrvaškem. Kot mlad fant se je preselil na Koroško in tu nadaljeval šolanje. Po končanem šolanju se je leta 1954 zaposlil pri Gradišču na Ravnah, nekaj časa združeval delo v železarni Ravne, nakar se je leta 1959 kot 20-letni fant zaposlil v takratni lesnopredelovalni zadruzi Prevalje, katere pravniki naslednik je današnja tovarna pohišstva Prevalje in nam ostal zvest do konca.

Ivan se je pričel v naši tovarni kaliti tako na delovnem kot na družbenopolitičnem področju. Ob svojem delu, za katerega lahko z gotovostjo trdimo, da ga je vestno in skrbno opravljal, se je aktivno vključeval v delo samoupravnih organov TOZD in DO ter delo družbenopolitičnih organizacij TOZD, DO in v občini Ravne. Za svoje požrtvovalno delo je prejel priznanje »Srebrni znak ZSS«.

Na volilni konferenci OO ZKS leta 1983 je bil izvoljen za sekretarja osnovne organizacije in to funkcijo izredno uspešno opravljal. Ivan je

živel za tovarno in bil del tovarne.

Leta 1958 si je v veselje vseh ustvaril družino. Bil je skrben oče sinu Bojanu in hčerki Darji ter dober sopotnik ženi Mariji.

Vsega, kar nam je pomenil Ivan, ni mogoče odeti v besede. V takih trenutkih so besede robate, neprikladne, pravšnji je le občutek nas vseh, ki smo ga imeli radi, ki smo delali in živeli ob njem.

Družini izrekamo iskreno sožalje ob izgubi moža, očeta, brata in želimo dovolj moči ter poguma, da boste prestali trenutke osamljenosti.

Sodelavci

Diamantni „da“ pri Vahtarjevih

Franc in Marija Razgoršek, Vahtarjev oče in mati, iz S'arega trga sta drugega februarja letos praznovala v krogu svojih otrok, vnukov in pravnukov redek življenjski jubilej — 65 letnico skupnega zakonskega življenja — diamantno poroko. Redki so taki ljudje, ki dočakajo tako pomemben jubilej, kot je diamantna poroka, pa čeprav je tudi življenjska pot bila vseskozi težka in trdna.

Rodila sta se v Kotljah, Marija pred 83 leti, Franc pa pred 86 leti. Otroška leta niso bila lepa, morala sta že zgodaj poprijeti za vsako delo, pa tudi pozneje, ko sta si pred 65 leti uredila zakonsko ognjišče sta veliko garala in trpela. V zakonu se jima je rodilo 12 otrok: šest deklic in šest fantov. Vse sta vzgajala z ljubeznijo in danes sta najbolj ponosna, ko jih pridejo obiskat. Ponošna sta tudi na svojih 31 vnukov ter na 17 pravnukov.

Ko smo brskali po njunih spominih, sta Marija in Franc pripovedovala, kako sta se spoznala in se odločila leta 31. januarja 1921 za skupno zakonsko življenje.

»Ni bilo lepo najino življenje. Morala sva trdo delati, da sva lahko pri enem zaslužku spravila 12 otrok do kruha. Čeprav so bili hudi časi in težko življenje, sva vse vzela za dobro in je šlo,« pravi Marija Razgoršek. Potem Franc in Marija razlagata, kako sta bila osebna prijatelja pisatelja Prežihovega Voranca. Večkrat so bili skupaj in celo opravljali so razna kmečka dela. Franc je še posebej rad čital povesti pisatelja Prežihovega Voranca in kot sam pravi jih ima danes skrbno spravljene.

Ko smo Marijo in Franca vprašali, kaj je potrebno za tako dolgo skupno

Predsednik skupščine občine Slovenj Gradec Janez Golobranc čestita Mariji in Francu Razgoršek ob diamantni poroki

zakonsko življenje, je Marija v šali povedala: »Ja veste, bilo je vsega dovolj, dobrega in slabega. Pa se nisva nikoli kregala, rada sva se imela, vse slabo sva za dobro vzela, pa je šlo. Le včasih je bil mož malo »klupast«, a je potem tudi hitro popustil. Ko sem v letih 1923, 1925, 1927 in 1928 rodila same hčere, mi je potem nekoč očital, kam bova pa šla s toliko dekleti. Rekla sem mu, naj se nič ne jezi, če so kar štiri dekleta po vrsti, bo pa mogoče tudi to še prav prišlo. Ko se je začela druga svetovna vojna, pa mi je rekel: Hvala bogu, da si takrat rodila sama dekleta, če bi bili fantje, bi morali pa sedaj v vojsko...«

Danes Franc in Marija Razgoršek srečno in veselo živita pri vnuku na Vahterjevi kmetiji, ki sta mu jo lani tudi izročila. Čeprav imata za seboj veliko

viharnih doživetij, jima nihče ne prisodi, da sta že tako v letih. Če je treba, poprimeta še za delo, zlasti Marija še krmí živino, letos pa je celo spitala dva prašiča. Za seboj imata zlato, biserno in diamantno poroko. In zato se Franc kaj rad pošali, ko pove: »Ali ni to nekaj čudnega? Štirikrat sem se že ženil in to vsakokrat z isto ženo. Zdaj pa pogledajte ali nisem trden. Današnji svet pa je drugačen. Danes se tudi ženijo po trikrat, a vsakokrat z drugo ženo. Jaz pa sem svoji ostal zvest vse do danes in še tudi do železne poroke bova skupaj...«

Francu in Mariji Razgoršek ob tako visokem življenjskem jubileju želimo še vrsto let zdravja in dobre volje in, da bi se čez pet let srečali na železni poroki.

F. Jurač

SUŠECOVA MAMA

Avgusta 1905. leta je bila rojena. Na kmetiji pri Temnikarju ji je stekla zibelka. Leta 1925 se je poročila. Z možem Janezom sta gospodari-la na Naverški kmetiji. Trdo sta garala, saj sta skrbela za številno družino. Trinajst otrok se jima je rodilo, le sedem jih še živi.

Visoko na Pohorju je ta domačija, bila je zatočišče borcev za svobodo med vojno, pa tudi vsak slučajen popotnik je užival gostoljubje njenega doma.

Leta 1954 ji je umrl mož. Zadnja leta je živela pri hčerki Marici, ki je vzorno skrbela za njo. V nedeljo, 19. januarja 1986, je za vedno zaspala. Pospremili smo jo na pokopališče v Šmartno in se zadnjič poslovili od nje.

Hvala ti, mama, za vso delo, skrb, ljubezen in toplino, ki nam si jo dajala.

Vsi tvoji

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage mame, babice in prababice

IVANE SUŠEC

iz Legna, po domače Naverške mame

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebno za zahvaljujemo sosedu Ivanu Koboltu in ženi Iki za pomoč v najtežjih trenutkih. Iskrena hvala zdravniškemu osebju, ki ji je v zadnjih urah lajšalo bolečine.

Prav lepa hvala govorniku Jožetu Černjaku za ganljiv poslovljni govor ob odprtem grobu, pihalnemu orkestru za zaigrane žalostinke, gasilskemu društvu Legen za izkazano pomoč in gospodu župniku za pogrebni obred.

Še enkrat se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki ste darovali vence in cvetje, izrazili sožalje in sočustvovali z nami.

Zalujoči otroci, vnuki in pravnuki!

Dominik Rošer

NISMO SE RAZŠLI

Dominik ROŠER in vse kar je z njim v zvezi, pomeni le delo, skrb, vestnost, gospodarnost in zopet delo. Pri gozdarstvu in lesni industriji je delal 36 let. Leta 1932 je bil rojen v Tolstem vrhu nad Mislinjo. Že s trinajstimi leti je delal v gozdu. Pogozdovanje in druga gojitvena dela so bila prva opravila. Sestnajst let starosti pa je zadostovalo, da je tudi »uradno« postal gozdni delavec — sekač. Pridno, prizadevno je delal, vedno se je izpopolnjeval. Postal je traktorist, opravil šolo za kvalificiranega voznika v Dravogradu in dobil v upravljanje kamion s hidravličnim dvigalom in zopet je bilo treba opravljati tečaj za hidravliko v Postojni. Rad je prevažal les po naših cestah.

Težka dela: gozdni delavec — sekač, traktorist, voznik kamiona s hidravličnim dvigalom in posledica: zdravstvene okvare hrbtenice, slabšanje stanja, ambulante, specialisti, postopek za oceno invalidske komisije in odločba: »Ne more več opravljati svojega dela, njegovo drugo ustrezno delo pa je v kopirnici pri delovni skupnosti skupnih služb.« Težko se je ločil od svojega TOZD Transport in servisi, vendar je spoznal resnico in se ji podredil.

Zadnjih 10 let je delal v kopirnici, vestno in dosledno, kot je njegova navada.

Zdravstveno stanje se mu je slabšalo. Zopet ambulante in zdravniki, postopek pred invalidsko komisijo in izrek: prva kategorija, ni sposoben več opravljati ne svojega ne drugega ustreznega dela. Torej penzija.

Spomnimo se ob tem, ali le posvečamo dovolj skrbi težkim delovnim opravilom: sekač, traktorist, voznik kamiona.

Dominiku je pri nas prenehalo delovno razmerje 1. 1. 1986. Želimo, da se mu zdravje okrepi, da bi z ženo Pavlo lepo živela v svoji hišici ob gozdnem robu v Doliču še dolgo let.

»Nismo se razšli, le ločeno živimo! Oglasi se kaj pri nas. Ko pa nas bo pot zanesla mimo tvojega doma, bomo pa tudi pogledali k tebi.

Hvala ti, Dominik, za vestno delo.«

Tvoji sodelavci iz projektive

SREČANJE UPOKOJENCEV TOVARNE POHIŠTVA PREVALJE

Upokojenci TP Prevalje, ki živimo v bližnji in daljni okolici tovarne, se med letom le redko vidimo. Vezi, ki so nas nekoč povezovala z enakimi cilji, ni več. Tovarna nam je bila drugi dom; tam smo ustvarjali, se jezili, če kaj ni šlo v redu in se veselili, če smo dosegli dober mesečni in letni uspeh. Delo nas je povezovalo dan za dnem, meseci in leta so tekla. 30, 35, 40 let delovne dobe je dolga doba. Nekateri so omagali prej, preden so dočakali dan upokojitve; drugi, izčrpani od fizično težkega dela ali bolezni so morali predčasno v pokoj in le trdnjeji so dosegli »polna leta.

Večina sedanjih upokojencev TP je še delala na žagi pri težkem fizičnem delu: manipulaciji hlodovine, od prevzema do razreza pri jermeniških, ročnemu ravnanju desk in podobno. In to vse na mrazu in večini noma na odprtem prostoru! Z dograjevanjem tovarne in opustitve žagarije, se je stanje bistveno izboljšalo, vsaj glede delovnih pogojev. In ti se še izboljšujejo, kar upokojenci ugotavljamo ob vsakoletnem srečanju, ki ga organizirata sindikat in DS tovarne.

Letos smo bili povabljeni za 7. februar. Sprejeti smo bili v novih prostorih uprave, ki so jih zelo domiselno zgradili nad temperirnico lesa. Pri-

jetno delovno okolje je pomembno za vsakega delavca, fizičnega ali administrativnega. In kdor je voljan, lahko ob tem dá neprimerno več od sebe kot, če je utesnjen. Ko smo bili seznanjeni z lanskim delom kolektiva in kljub težavam, o pozitivnem zaključku leta, smo tudi upokojenci bili zadovoljni. Saj smo z mislimi še marsikdaj v delovnih prostorih in si v spominih krajšamo čas mirovanja.

V kratkem nagovoru in razgovoru s predsednikom sindikata, tovarišem Kališnikom in predsednikom DS tov. Močilnik Hubertom ter drugimi smo upokojenci še bolj čutili povezanost s kolektivom, ki sedaj upravlja s tovarno. V to povezanost nas je predvsem še potrdila izjava predstavnikov kolektiva, da so kljub težavam, ki danes vladajo v lesni panogi, pripravljeni prispevati kakšen odstotek več v sklad pok. inval. zavarovanja, da bi se sedanje pokojnine le bolj približale realnejšemu razmerju do osebnega dohodka aktivnih delavcev. Tudi za nabavo ozimnice se upokojenci lahko priključimo sindikatu tovarne.

Res, taka pripravljenost, uvidevnost in skrb aktivnih delavcev nas vsekakor radosti in se ne čutimo odtujene.

Mirko KUMER

Janeza ni več!

Tiho in skromno kot je živel, je tudi odšel. 22. januarja smo ga položili v grob na podgorskem pokopališču, kamor je vedno rad zahajal. Peščica pogrebcev je nemo stala ob odprti gomili. Morda se je kdo čutil krivega. Morda bi mu sedaj kdo rad segel v roko in dejal: »Oprost, če sem ti tudi jaz povzročil bolečino in razočaran, ko si prišel v našo sredino in nemo prosil kanček ljubezni in toplote. Mi pa smo se le smejali tvojim šegam in navadam, se zabavali na tvoj račun. Nemo si odšel od nas in se vselej družbe izogibal, čeprav bi rad bil med nami. Postal si vase zaprt človek, ki nikomur več ne zaupa. O svoji pre-

teklosti se ni nikoli rad pogovarjal.«

Le on je vedel za bolečino, ki mu jo je povzročil ta svet. Nihče ni čutil, kaj ga teži, le njegov trpki obraz in njegova molčečnost sta ga izdajala. Saj je cele ure sedel čisto tiho in pil šilce žganja. V hišo je stopil tiho in tudi odšel brez pozdrava. Rad je poslušal lepe narodne pesmi ob njih se mu je mило storilo. Rad je kaj malega pomagal gospodinjam, fižol luščil ali če ga je katera prosila, naj ji prinese kako muco. Tako dolgo jo je iskal, da jo je našel in ji ustregel. Vesel je bil, če je kak psiček šel z njim. Metal mu je skorje kruha. Tudi z otroci se je rad igral, le ti so se njegovih okornih kretanj bali.

Pred 79. leti se je rodil v Markovcih pri Ptujju. V Slovenj Gradec je prišel 1930 leta. Tu je vozil z Gentarjevimi konji les, tudi hlapec pri gostilni Ančka je bil vrsto let. Ko se je upokojil, si je s svojimi prihranki uredil skromno sobico pri Jožetu Lubeju v Radušah, ki sta mu z ženo lepo stregla. Veliko je rad hodil okrog in s tem preganjal dolgčas in osamljenost. Bog ve, od kod je dobil ime Janez, kakor smo ga vsi klicali. V resnici pa se je pisal Zremliječ Anton.

Bil je dobrega srca, rad bi komu storil kaj dobrega, vendar zaradi vedno večje betežnosti ni mogel. Spominjali se ga bomo kot človeka, ki je živel med nami. Naj mu bo lahka zemlja.

Mihaela LENART

SAMOUPRAVLJANJE

Prvič se vam oglašam iz TOZD Podvelka. Želela bi vam opisati kako mi samoupravljamo, čisto po »naše — po TSP-jevske«.

Primer

Končala se je seja DS. Člani pridejo nazaj v halo med delavce.

Prvi delavec vpraša člana DS: »Kakšna bo vrednost točke za ta mesec?«

Član odgovori: »Ne vem, ker jo bo direktor šele določil.«

Drugi delavec: »Kako pa glede zvišanih norm? Te bi se morale obračunavati od 20. 1. 1986, ko smo dobili nove normative!«

Član odgovori: »Direktor zahteva, da se poračunava od 1. 1. 1986!«

Tretji delavec vpraša: »Kako bo z našim lesom? Ga bo dovolj? Bomo dobili malo kvalitetnejšega, da bomo lahko dosegli plan?«

Član: »Na to vprašanje, ki je bilo postavljeno na seji, je direktor rekel, da se ne znamo drugo pogovarjati, ta večna pesem o lesu je že dolgočasna!«

Delavci razburjeno med seboj: »Kaj pa naj nas zanima, če ne les, ki je naša osnovna surovina. Naši izdelki vendar niso iz kovin?« Kaj se vam ne zdi, tovariši, da to naše tako opevano samoupravljanje meji že na dobro komedijo?

To se vprašuje vaša Tea iz TSP — Podvelka

XXIII. LESARIADA

V petek, 28. februarja in soboto, 1. marca je Lesna Slovenj Gradec organizirala na Kopah XXIII. republiško smučarsko tekmovanje gozdarjev, lesarjev in lovcev. Sodelovalo je ca. 600 tekmovalcev iz 42 slovenskih delovnih organizacij.

Lesno so častno zastopali naši najboljši: Lorber Drago iz Nove opreme, Plesec Franc iz TOZD gozdarstvo Črna, Miklavšič Zdravko iz TOZD gozdarstvo Radlje, Gregor Peter iz DSSP, Iglar Boris iz žage Mušenik, Kolar Irena iz TP Prevalje, Dokl Anica iz Nove opreme in drugi ter moški prejeli pokal za prvo mesto v veleslalomu, v skupni razvrstitvi pa smo se uvrstili na tretje mesto.

Vse rezultate ekipnih in posameznih uvrstitev bomo objavili v prihodnji številki VIHARNIKA.

I. Robnik

Dodatni razpis izobraževanja iz dela:

- ena štipendija smer konfekcijski modelar V. stopnja,
- tri štipendije smer lesar-tapetnik IV. stopnja, za potrebe TOZD Nova oprema.

Podrobnosti pogojev so bile objavljene v Viharniku št. 2.

ŠPORTNE IGRE V LETU 1985

V letu 1985 so organizatorji v tozdih kar zadovoljivo pripravljali športne igre Lesne. Moral pa bi seveda pokritizirati dva organizatorja. Upam, da bo v letu 1986 bolje.

Težave pa so z obvestili o rezultatih. Tudi do desetkrat je potrebno telefonirati in prositi športne referente, da mi rezultate sporočijo ali pa pošljejo po kurirju.

SKUPNI REZULTATI ZA LETO 1985

Moški

mesto	TOZD	štev. točk
1.	DSSP in DS Interne banke	100
2.	TOK gozdarstvo Ravne	90
3.	TOK gozdarstvo Slovenj Gradec	86
4.	TOZD gozdarstvo Črna	84
5.	TP Prevalje	73
5.	TOZD gozdarstvo Radlje	78
7.	TIP Otiški vrh	62
8.	TOZD Nova oprema	55
9.	TSP Radlje	51
9.	TSP Radlje	51
11.	TOK gozdarstvo Radlje	39
12.	TOZD gozdarstvo Mislinja	36
13.	TOZD gradnje	33
14.	TP Pameče	29
15.	TOZD žaga Mislinja	25
15.	TOZD žaga Mušenik	25
17.	TOK gozdarstvo Dravograd	22
18.	TO Podvelka	18
19.	TOZD žaga Otiški vrh	14
20.	TOZD Blagovni promet	13
21.	TOZD gozdarstvo Slov. Gradec	10

Ženske

mesto	TOZD	štev. točk
1.	TP Prevalje	29
2.	DSSP in DS Interne banke	26
3.	TSP Radlje	18
4.	TP Pameče	12
5.	TIP Otiški vrh	10
6.	Gradnje Slovenj Gradec	8
7.	Blagovni promet	7
8.	TOK gozdarstvo Ravne	6
9.	Transport in servisi Pameče	3

Športni zdravo!

Edi Kopmajer

»Dober glas se sliši v deveto vas«

Nekoliko prirojen ljudski rek ni slučajno izbran za naslov tega kratkega prispevka.

Resnično se je pesem okteta »LESNA« tudi tokrat slišala v vsej svoji dobroti in lepoti daleč in odmevno.

Slušatelji iz Slovenije v Politični šoli ZKJ »Josip Broz Tito« — Kumrovec — smo tudi letos počastili slovenski kulturni praznik — 8. februar. Pripravili smo trodnevno prireditev »DNEVI SLOVENSKE KULTURE« — v času od 4. do 6. februarja 1986.

Osrednji del omenjene prireditve je bil »VEČER SLOVENSKE PE-SMI, POEZIJE IN PROZE« — 6. februarja 1986. Ta večer je oktet »LESNA« s čudovitim in doživetim petjem požlahtil in ga obogatil. Člani okteta so s svojo pesmijo ponovno dokazali, da glasba ne pozna meja, da združuje in kulturno plemeniti in, da kdor dobro in lepo poje — kdor glasbo ljubi, zlo ne misli in tudi zlo ne počne.

Prispevek okteta »LESNA« je resnično predstavljal tisti osrednji del programa.

Ob koncu se želimo oktetu »LESNA« še enkrat zahvaliti za sodelovanje in prijeten večer.

Slušatelji XI. generacije Politične šole ZKJ
»Josip Broz Tito« Kumrovec